

Maankäyttöluokitus

Markanvändningsklassificering

Land Use Classification

Maankäyttöluokitus

Markanvändningsklassificering

Land Use Classification

Tiedustelut – Förfrågningar – Inquiries:

*Riitta Poukka/Luokituspalvelut
Leo Koltola/Ympäristö ja energia
(09) 17 341*

Kansikuva – Pärbild – Cover photograph: Fennopress Oy

© 2000 Tilastokeskus

*Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Statistikcentralen som källa.
Quoting is encouraged provided Statistics Finland is acknowledged as the source.*

*ISSN 0355 – 2063
= Käsikirjoja
ISBN 951 – 727 – 764 – 4*

Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa 2000

Alkusanat

Tilastokeskus julkaisee täten suomalaisen maankäytön luokitusstandardin tilastotoimen käyttöön. Tilastotoimen luokitusstandardien tarkoituksena on edistää tilastojen käsitteellistä selkeyttä ja vertailukelpoisuutta sekä luoda edellytyksiä yhdenmukaisille luokittelukäytännöille tekemällä tunnetuiksi luokituksiin liittyvät luokitteluperusteet ja määrittelyt. Tilastotoimen rinnalla uutta maankäyttöluokitusta suositellaan käytettäväksi myös muissa maan tai alueiden käyttöä kuvaavissa tietojärjestelmissä.

Suomalainen luokitusstandardi poikkeaa kansainvälisistä luokituksista erityisesti siinä suhteessa, että johtavana luokituskriteerinä on maankäyttö taloudellisen toiminnan näkökulmasta. Siten maa-alueen merkitys taloudellisen toiminnan resurssina määrittelee, mihin maankäyttöluokkaan se luetaan. Alueen peitteisyys tai maaperä ovat toissijaisia kriteerejä toisin kuin monissa muissa käytössä olevissa luokituksissa, jotka ovat yhdistettyjä maankäytön ja peitteisyyden luokituksia.

Suomalainen maankäyttöluokitus on laadittu kansainvälisten maankäyttöluokitusten ja Maanmittauslaitoksen käynnistämän ns. SLICES-hankkeen¹ pohjalta. SLICES-projektin projektipäällikkö ylitarkastaja Aaro Mikkola oli keskeinen henkilö myös Tilastokeskuksen työryhmässä, jonka työn tuloksena nyt käsillä oleva uusi maankäytön luokitus syntyi.

Tilastokeskuksen tavoitteena on kehittää jatkossa laajemminkin Suomen maankäyttötilastoja ja maankäytön inventointia sekä tuottaa maankäytöstä tilastotietoa ainakin pääluokittain, koska maa- ja vesialueet ovat elinympäristömme ja kaiken taloudellisen toiminnan perusta. Maankäyttöaineistoilla on merkitystä erityisesti ympäristötilinpidon ja alueiden käytön tilinpidon kehittämiseksi.

Maankäyttöluokitusta ja sen soveltamista koskeviin kysymyksiin vastaavat Tilastokeskuksessa Ympäristö- ja energiatilastot sekä Luokituspalvelut. Tämän julkaisun on toimittanut yliaktuaari Kristiina Andreasson, Luokituspalvelut.

Helsingissä 31.5.2000

Kari Suokko

Riitta Poukka

¹ SLICES-projekti eli Valtakunnallinen maankäyttö-, peitteisyys- ja maaperäaineistojen muodostaminen.

Förord

Statistikcentralen publicerar här en finländsk klassificeringsstandard för markanvändning, som är avsedd att användas inom statistikväsendet. Syftet med klassificeringsstandarder för statistikväsendet är att främja den begreppsmässiga klarheten och jämförbarheten i statistik samt att skapa förutsättningar för harmoniserad klassificeringspraxis genom att göra de klassificeringsprinciper och definitioner inom statistik kända. Rekommendationen är att den nya markanvändningsklassificeringen vid sidan av statistikväsendet används också i andra datasystem som beskriver mark- eller områdesanvändning.

Den finländska klassificeringsstandarderna avviker från internationella klassificeringar främst så till vida att det viktigaste klassificeringskriteriet är markanvändning ur synvinkeln för ekonomisk verksamhet. Därmed definieras markanvändningsklassen för ett markområde av områdets betydelse som resurs för ekonomisk verksamhet. Områdets landtäckning eller jordmån är sekundära kriterier. Detta är en skillnad i förhållande till många andra klassificeringar, där uppgifter om markanvändning och landtäckning sammanslås.

Den finländska markanvändningsklassificeringen har utarbetats utgående från internationella markanvändningsklassificeringar och det s.k. SLICES-projektet¹ som startats av Lantmäteristyrelsen. Projektchefen, överinspektör Aaro Mikkola, var en central person också i Statistikcentralens arbetsgrupp. Den här nya markanvändningsklassificeringen är ett resultat av arbetsgruppens arbete.

Statistikcentralens avsikt är att i framtiden ytterligare utveckla markanvändningsstatistiken och -inventeringen i Finland och att producera statistikuppgifter om markanvändningen åtminstone efter huvudklass, eftersom mark- och vattenområdena utgör grunden för vår livsmiljö och all ekonomisk verksamhet. Markanvändningsmaterial är viktiga framför allt med tanke på utveckling av miljöräkenskaper och markanvändningsräkenskaper.

Frågor om markanvändningsklassificeringen och tillämpningen av den besvaras vid Statistikcentralen av enheten för miljö- och energistatistik och av enheten för klassificeringstjänster. Publikationen har redigerats av överaktuarie Kristiina Andreasson, klassificeringstjänster.

Helsingfors den 31 maj 2000

Kari Suokko

Riitta Poukka

¹ *Projektet SLICES: en nationell klassificering av material kring markanvändning, landtäckning och jordmån samt produktion av dessa databaser.*

Sisältö

ALKUSANAT	3
FÖRORD	4
SISÄLTÖ.....	5
1 LUOKITUKSEN TARKOITUS JA KÄYTTÖ.....	7
2 KESKEISET LUOKITTELUPERUSTEET JA KÄSITTEET	9
3 LUOKITUKSEN PÄÄLUOKAT	11
4 LÄHTÖKOHTA SLICES-HANKKEESSA.....	12
4.1 Tausta	12
4.2 Maankäyttöluokan määräytyminen pinoamisjärjestyksen perusteella	13
5 MUITA MAANKÄYTTÖLUOKITUKSIA	15
5.1 Maankäytön tilastoinnin koordinointi	15
5.2 CLUSTERS	15
5.3 ECE-maankäyttöluokitus	16
5.4 Pohjoismainen alueiden käytön luokitus	17
5.5 CORINE Land Cover	17
6 SUOMALAISEN MAANKÄYTTÖLUOKITUKSEN NIMIKKEISTÖ	19
7 LUOKITUS MÄÄRITELMINEEN.....	21
ENGLISH SUMMARY	111

Innehåll

1 SYFTE OCH ANVÄNDNING.....	59
2 CENTRALA KLASSIFICERINGSPRINCIPER OCH BEGREPP.....	61
3 HUVUDKLASSER.....	63
4 SLICES-PROJEKTET SOM UTGÅNGSPUNKT	64
4.1 Bakgrund	64
4.2 Fastställande av markanvändningsklass på basis av staplingsordning.....	65
5 ÖVRIGA MARKANVÄNDNINGSKLASSIFICERINGAR.....	67
5.1 Koordinering av statistikföringen av markanvändning.....	67
5.2 CLUSTERS	68
5.3 ECE-markanvändningsklassificeringen	69
5.4 Nordisk arealklassifikation.....	69
5.5 CORINE Land Cover.....	70
6 NOMENKLATUR I DEN FINLÄNDSKA MARKANVÄNDNINGSKLASSIFICERINGEN	71
7 KLASSIFICERINGEN MED DEFINITIONER	73
ENGLISH SUMMARY	111

1 *Luokituksen tarkoitus ja käyttö*

Suomesta on puuttunut kansalliseen käyttöön tarkoitettu maankäytön luokitusjärjestelmä, joka olisi laajalle levinnyt, yleisesti hyväksytty ja palvelisi mahdollisimman monen käyttäjän tarpeita. Paineet tämän tyyppisen luokitusjärjestelmän ja aineiston muodostamiseksi ovat syntyneet kansallisista ja kansainvälisistä tarpeista. Kansallisia tarpeita ovat mm. tilastointi, alueelliset analyysit ja suunnittelu; kansainvälisiä puolestaan EU-jäsenyyden mukanaan tuomat raportointivelvollisuudet ja maankäyttötietojen toimittaminen kansainvälisille organisaatioille yleensäkin.

Luokituksen käyttöönotolla pyritään yhdenmukaistamaan maankäytön tilastoinnissa käytettyjä määritelmiä ja käsitteitä ja siten edistämään vertailukelpoisuutta.

Suomalaisen maankäyttöluokituksen rakenne on hierarkkinen ja kolmitasoinen. Pääluokat eli ylin hierarkiataso on muodostettu monien muiden – esimerkiksi kansainvälisten – järjestelmien tapaan: rakennetut maat, metsät (muut maat) ja vedet. Rakennetuksi maaksi luokitellaan kohteet, joilla on yleensä ihmistoiminnan vaikutuksesta syntyneitä rakennelmia ja joita käytetään pääasiassa asumiseen, työssäkäyntiin, liikkumiseen tai virkistyskäyttöön. Nämä on jaettu edelleen luokkiin sen mukaan, millaista alueella harjoitettava toiminta on.

Uusi suomalainen maankäyttöluokitus ei suoraan sovelle mitään jo olemassa olevaa kansainvälistä järjestelmää. Kansainvälisillä luokitusjärjestelmillä ja uudella suomalaisella maankäyttöluokituksella on tiettyjä yhteisiä piirteitä kuten hierarkkisuus ja 1. tason luokkien muodostaminen. Erojaikin on; Suomessa lähdettiin luomaan ensisijaisesti kansalliseen käyttöön sopivaa luokitusta, kun tutkittujen kansainvälisten järjestelmien pyrkimyksenä on ollut saada sama luokitus kaikkialle sopivaksi.

Suomalainen maankäyttöluokitus eroaa kansainvälisistä luokitusjärjestelmistä erityisesti sen suhteen, että maankäyttö, peitteisyys ja maaperän luokitus on eriytetty toisistaan; peitteisyys on alueen fyysinen ja käyttö sen toiminnallinen kuvaus. Kansainvälisiin järjestelmiin on yleensä aina yhdistetty sekä käyttöä että peitteisyyttä koskevia luokkia. Tällöin on maankäyttö usein ollut määräävä kriteeri ja peitteisyyden mukaan on luokiteltu vain ne alueet, joilla ei katsota olevan mitään erityistä käyttöä tai joiden käyttö peitteisyyden mukaan on itsestäänselvää. Yhdistetyn maankäyttö- ja peitteisyysluokituksen ongelma on usein siinä, että tietyn peitteisyyden omaavalla kohteella voi olla useita käyttötapoja. Samoin tietyssä käytössä olevalla alueella voi olla useaa eri tyyppistä peitteisyyttä. Mikäli muodostetaan kaikki kombinaatiot kattava järjestelmä, nousee luokkamäärä huo-

mattavan isoksi. Toisaalta mikäli luokkien määrä pidetään kohtuullisena, hävitetään informaatiota.

Elinympäristöömme koskevaa informaatiota sekä maankäyttö- ja peitteisyysluokitusaineistoja tarvitaan kolmella eri tasolla:

- **Paikallisesti** alueiden käytön operatiiviseen suunnitteluun
- **Kansallisesti** maankäyttöpolitiikkaan ja kansalliseen ympäristönsuojeluun
- **Kansainvälisesti** jotta pystytään tuottamaan vertailevia analyyseja ja seuraamaan maailmanlaajuisia muutoksia

Valtaosa käytöstä ja käyttäjistä liittyy julkishallintoon. Potentiaalisia paikallisia ja alueellisia käyttäjiä ovat mm. kunnat, maakuntien liitot, tutkimuslaitokset ja korkeakoulut. Kansallisella tasolla käyttäjiä on huomattavasti vähemmän, esimerkkeinä ympäristöhallinto, Metsäntutkimuslaitos, puolustushallinto, Tilastokeskus ja Geologian tutkimuskeskus.

2 Keskeiset luokitteluperusteet ja käsitteet

Maa-alueita luokitellaan niiden käytön ja toisaalta sen mukaan, mitä maan pinnalla joko luontaisesti tai ihmistoiminnan vaikutuksesta on. Tietty alue voi kuulua vain yhteen maankäyttöluokkaan. Alueen käytöllä tarkoitetaan sen tosiasiallista käyttämistä johonkin tarkoitukseen, ei esimerkiksi potentiaalista tai suunniteltua käyttöä. Käyttötavan määrää kohteen ainoa tai pääasiallinen tai sellainen käyttö, joka sulkee muut käyttötavat pois.

Luokitettavalla kohteella tulee olla pinta-ala. Siten pistemäistä kohdetta tai kohdetta, joka on alaltaan vähäinen ei oteta huomioon eikä luokitella.

Maankäyttöluokka määräytyy maan pinnalla sen yläpuolella vallitsevan ensisijaisen (pääasiallinen käyttötapa) tai taloudellisesti merkittävimmän maankäyttömuodon perusteella. Maan pinnan alla sijaitsevia rakennelmia ja maankäyttömuotoja ei huomioida maankäyttöluokkaa määritettäessä. Siten kallion sisälle louhittu väestönsuoja ei määrää ”yläpuolellaan” olevan alueen käyttöluokkaa, eikä tunnelissa kulkeva tie tai rautatie ole liikenne-alue.

Rakenteilla olevat alueet luetaan lopulliseen käyttöluokkaansa vasta, kun kohde on valmis ja otettu käyttöön. Siihen asti alue kuuluu entiseen maankäyttöluokkaansa (esimerkiksi rakennuslupa-alueet) tai luokkaan ”Muut maat” (esimerkiksi monivuotiset, laajat tietyömaat).

Vakinaisesta käytöstä pois jääneet alueet (esimerkiksi tyhjillään olevat tehdasalueet) luetaan pääsääntöisesti entiseen maankäyttöluokkaansa ellei aluetta ole otettu muuhun käyttöön. Mikäli aluetta ei kuitenkaan voida kohtuudella käyttää entiseen käyttötarkoitukseensa (esimerkiksi ränsistyneet autiotilat, lopetetut kaivokset, lopetetut/maisemoidut kaatopaikat, käytöstä pois jääneet tiepohjat tms.), eikä aluetta ole otettu muuhun käyttöön, se luokitetaan luokkaan ”Metsätalouden maat” edellyttäen, että alueen maapohjan tuottokyky vastaa vähintään kitumaalle asetettuja kriteerejä, eikä alueelle kohdistu sen maatalouskäytön estävää käyttörajoitusta; muutoin luokkaan ”Muut maat” ts. käyttöä vailla oleviin alueisiin.

Alueen tilapäinen käyttö muuhun tarkoitukseen ei muuta alueen vakinaista maankäyttöluokkaa (esimerkiksi tilapäinen raakapuuvarasto pellolla on edelleen peltoa). Myöskään tilapäinen käyttämättömyys tai toimintaseisokki ei muuta maankäyttöluokkaa (esimerkiksi voimalaitoksen tuotantoseisokki).

Rakennuksen vallitsevalla käyttötavalla tarkoitetaan sitä käyttötapaa, johon rakennuksen kokonaiskerrosalasta suurinta osaa käytetään.

Rakennuksen vallitsevalla käyttötarkoituksella tarkoitetaan käyttömuotoa, johon suurin osa rakennuksen kokonaiskerrosalasta on tarkoitettu riippumatta siitä, onko rakennus tilapäisesti tyhjillään tai jossain muussa käytössä kokonaan tai osittain.

Ympäröivällä maankäytöllä tarkoitetaan sitä maankäyttölajia, jonka alueella kohde sijaitsee tai kohteen välittömässä läheisyydessä olevaa maankäyttöä. Pinta-alaltaan tai merkitykseltään vähäiseksi katsottavat alueet, kuten pellolla sijaitseva lato, luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella, mikäli kohdemallissa ei ole erikseen muuta mainittu. Ympäröivä maankäyttö on apukäsite, ei luokituksen luokka.

3 *Luokituksen pääluokat*

Maankäyttöluokituksen pääluokat on merkitty kirjaimilla. Pääluokkia on 8 ja ne ovat seuraavat:

- A Asuin- ja vapaa-ajan alueet
- B Liiketoiminnan, hallinnon ja teollisuuden alueet
- C Tukitoimintojen alueet
- D Kallio- ja maaperäainesten ottoalueet
- E Maatalouden maat
- F Metsätalouden maat
- G Muut maat
- H Vesialueet
- I Erityiskäyttöalueet

4 Lähtökohta SLICES-hankkeessa

4.1 Tausta

Maanmittauslaitos käynnisti vuoden 1997 alussa hankkeen tavoitteena suunnitella Suomen olosuhteisiin sopivat maan käytön ja peitteisyyden luokitus- ja tiedonkeruujärjestelmät. Päämääränä oli luokitusaineisto, joka sisältää alueiden käytön, peitteisyyden ja maaperän osalta useimmille käyttäjille sopivat valtakunnalliset vakioluokitukset ja johon muut, erikseen muodostettavat lisäelementit sopivat mahdollisimman hyvin. Lisäksi tavoitteeksi asetettiin, että luokitusjärjestelmä tyydyttää mahdollisuuksien mukaan sekä kansalliset että kansainväliset tarpeet. Hankkeen ohjausryhmään kuului asiantuntijoita monista eri organisaatioista².

Tarveselvityksen perusteella todettiin mm. että maankäytön ja -peitteisyyden lisäksi tarvitaan informaatiota myös maaperästä ja maankäyttöön liittyvistä rajoituksista sekä kaikkialta maasta yhtenäisillä menetelmillä muodostettuja aineistoja. Lisäksi tarvitaan paikkatietoaineistoja avuksi tilastolisten analyysien ja seurannan tekemiseen. Aineiston tulisi olla sekä vektor- että rasterimuotoista.

Hankkeen yhteydessä nähtiin tarkoituksenmukaiseksi eriyttää maankäyttöä, peitteisyyttä ja maaperää kuvaavat luokitusjärjestelmät. Järjestelmälle annettiin nimi SLICES³.

Lähtökohtana taloudellisen lopputuloksen saavuttamiseksi oli mm. se, että jo olemassa olevia aineistoja tulee hyödyntää niin paljon kuin mahdollista. Suomesta onkin kerätty jo monia erilaisia valtakunnallisia paikkatietoaineistoja, jotka ovat joko sellaisenaan tai hieman muunneltuina käyttökelpoista lähdeaineistoa maankäyttö- ja peitteisyysluokitukseen. Aineistoja on pyritty käsittelemään siten, että tuotanto olisi mahdollisimman automaattista. Koetyön perusteella sopiva tuotantoyksikkö on 80 x 80 km².

2 Maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö, Metsäntutkimuslaitos, Tilastokeskus, Suomen ympäristökeskus, Väestörekisterikeskus, Uudenmaan liitto, Helsingin kaupungin tietokeskus, Maanmittauslaitoksen keskushallinto ja Satelliittikuvakeskus

3 SLICES= Separated Land Use/Cover Information System

4.2 Maankäyttöluokan määräytyminen pinoamisjärjestyksen perusteella

SLICES-hankkeessa ns. pinoamisjärjestyksellä säädellään maankäyttöluokan määräytymistä silloin, kun

- samaa aluetta käytetään useaan eri tarkoitukseen (esimerkiksi alue on sekä pelto että sähkölinja-alue) ja aineistossa voidaan/halutaan kuvata tälle alueelle vain yksi, pääasiallinen käyttötarkoitus tai silloin, kun
- tietty käyttöluokka on toisen 'sisällä' tai kulkee sen 'läpi' (esimerkiksi järvi puistoalueella tai tie peltoalueella).

Pinoamisjärjestys määräytyy ensisijassa alueen käytön merkittävyyden ja toissijaisesti lähdeaineistojen tarkkuuden perusteella. Pinoamisjärjestyksessä alempana oleva luokka jää ylempänä olevan 'alle' ts. alempana olevaa kohdetta ei kuvata, mikäli sama alue kuuluu jo johonkin ylemmän hierarkian käyttöluokista (vahvempi hierarkia voittaa heikomman: kohde on jo 'varattu' tiettyyn käyttöön). Päällekkäisyydet voivat johtua joko alueen tosiasiallisesta käyttämisestä useaan tarkoitukseen tai sitten lähdeaineistoissa olevista epätarkkuuksista tai kohdistusvaikeuksista. Samalla tasolla olevat eivät tässä pinoamissysteemissä voi olla päällekkäisiä käyttöluokkia (sama lähdeaineisto), vaan noudatetaan seuraavaa pinoamisjärjestystä.

Pinoamisjärjestys

Kohdeluokka	Lähdeaineisto
Maantiet	Tiekanta (Tietietokanta/Maanmittauslaitos)
Rautatiet	PerusCD (Maanmittauslaitos)
Yksitystiet	Tiekanta (Tietietokanta/Maanmittauslaitos)
Pellot, laitumet, muu maatalouden maa	Peltotietokanta (Maatilarekisteri; Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus)
Muut liikennealueet	Erillisdigitointi tai PerusCD (Maanmittauslaitos)
Virkistys- ja vapaa-ajan alueet (golfkentät tms.)	Erillisdigitointi tai PerusCD (Maanmittauslaitos)
Virkistys- ja vapaa-ajan alueet (Puistoalueet)	Erillisdigitointi tai PerusCD (Maanmittauslaitos)
Malmien ja muiden maa-ainesten kaivuaalueet	Erillisdigitointi tai PerusCD (Maanmittauslaitos)
Kaatopaikka-alueet	Erillisdigitointi tai PerusCD (Maanmittauslaitos)
Vesialueet: sisävesi ja merialueet, tekoaltaat	Suomen Ympäristökeskus (vedet)
Kesantomaat, peltoheidot	PerusCD (Maanmittauslaitos)

Energiahuollon alueet, sähkölinjat	FINGRID/Maanmittauslaitos
Asuin-, palvelujen-, teollisuus- ym. rakennetut alueet	Rakennus- ja huoneistorekisteri (Väestörekisterikeskus; VRK)
Metsätalouden metsä-, kitu- ja joutomaat	VMI (=Valtakunnan metsien inventointi; Metla)

Luetteloa tulkitaan esimerkiksi seuraavasti

- Risteysalue, jossa maantie, rautatie ja yksityistie risteävät: Alueen käyttöluokka on **maantie**.
- Rautatie teollisuusalueella ja yksityistie asuintontilla: Alueet ovat **rautatie- ja tiealuetta** ei teollisuusaluetta/tonttia.

Pinoamisjärjestys määräytyy lopullisesti sen mukaan, millaisia aineistoja on käytettävissä.

5 *Muita maankäyttöluokituksia*

5.1 *Maankäytön tilastoinnin koordinointi*

Toimitettaessa tietoja kansainvälisiin organisaatioihin tulisi tietosisällön olla kaikilla mailla yhdenmukainen, muutoin tietojen vertaaminen toisiinsa on vaikeata. Luokitusjärjestelmän muodostamiseen vaikuttavat luokituksen käyttötarkoitus (kerätään vain tarvittavaa tietoa) ja ympäröivä todellisuus (järjestelmä ei sisällä luokkia, joita sen käyttöalueella ei oletettavasti esiinny). Suomessa kansallista maankäyttöluokitusjärjestelmää lähdettiin kehittämään niin joustavaksi, että kansainväliset tietotarpeet ja aineistot voidaan johtaa niistä erillisellä laskennalla. Vain ne tiedot, joiden osalta tämä ei onnistu, kerätään erikseen. Osa tiedoista saadaan kerättyä eri sektoriviranomaisilta kuten tähänkin asti.

Käsitteiden ja määritelmien yhdenmukaistamista pyritään edistämään erilaisilla koordinoitihankkeilla. Erityyppisten maankäyttöaineistojen sekä luokitusmenetelmien kehittäminen ja koordinointi ovat kuitenkin Euroopassa melko uutta toimintaa. Suomi on mukana esimerkiksi EU:n kautta kansainvälisissä hankkeissa, (EEA/CORINE Land Cover; Eurostat Land Use), jotka pyrkivät edesauttamaan kansallisten maankäyttöä ja peitteisyyttä kuvaavien tietokantojen kehittämisessä mahdollisimman kattaviksi ja toisaalta niiden saamisessa keskenään vertailukelpoiseksi. CORINE LC on näistä kaikkein konkreettisimmin.

SLICES-hankkeen alussa korostettiin sitä, että erityistä huomiota on kiinnitettävä maankäytön tilastoinnin yhteensovittamiseen Eurostatin tilastoinnin kanssa sekä Euroopan maankäyttöä kuvaavan CORINE Land Cover -tietokannan asettamiin vaatimuksiin. Niinpä selvitystyössä tutkittiin joidenkin kansainvälisten luokitusjärjestelmien (CLUSTERS, ECE, Nordisk Areal Klassifikation, CORINE Land Cover) rakennetta sekä niiden soveltuvuutta sellaisenaan tai muutettuina Suomeen.

5.2 *CLUSTERS*

CLUSTERS (Classification for Land Use STatistics: Eurostat Remote Sensing Programme) on Eurostatin tutkimusohjelman "Remote Sensing and Statistics" yhteydessä toteutettu koeprojekti. Tehtävänä oli kehittää maankäyttöluokitus, jossa yhdistyvät sekä tilastolliset että alueiden käytön suunnitteluun liittyvät tarpeet ja joka voitaisiin toteuttaa kaukokartoitustekniikan avulla.

CLUSTERS on pyritty tekemään yhteensopivaksi muiden eurooppalaisten luokitusjärjestelmien kanssa mm.

- maatalousmaat: CRONOS (Eurostat, Classification Scheme of Surveys on Agricultural Structures)
- metsät: Eurostatin määritelmät metsälle
- ympäristö: ECE:n ja OECD:n luokitukset

CLUSTERSin nimikkeistö on hierarkkinen ja neliportainen. Luokituksessa on mukana myös luokkia, jotka kuvaavat ensisijassa peitteisyyttä eikä maankäyttöä esimerkiksi "Vuoristopensaikot". Luokkajärjestelmä on hyvin hienojakoinen ottaen huomioon, että kyseessä on "Remote Sensing"-järjestelmä. Luokkia on

1. Tasolla	6
2. Tasolla	16
3. Tasolla	35
4. Tasolla	60

Mukana on luokkia, joita mitä ilmeisimmin ei saada luokitettua millään kartta-aineistolla (esimerkiksi "Kauppa- ja rahoitus"; "Raskas teollisuus"). Mahdollista onkin, ettei luokitusta ole tarkoitukseen viedä kaikilta osiltaan 4. hierarkiatasolle saakka.

CLUSTERS sisältää huomattavan määrän luokkia, joita ei Suomessa esiinny lainkaan tai niiden pinta-ala ja merkitys on marginaalinen. Suomessa on toisaalta melko vähän luokkia, joita CLUSTERSissa ei esiinny, mutta sen luokkajaotus ei muutoin ole maamme olosuhteita ja kansallisia tarpeita ajatellen paras mahdollinen. Luokitus on erityisesti maatalousmaiden osalta liian hienojakoinen.

5.3 ECE-maankäyttöluokitus

YK:n alaisen ECE:n (Economic Commission for Europe) luokitus on nimeltään "ECE Standard Statistical Classification of Land Use" eli se on tehty erityisesti tilastollisia näkökohtia silmällä pitäen. Tarkoituksena on tarjota "alusta", jolle kansalliset aineistot voitaisiin kasata kansainvälistä vertailua ja analyysyjä varten. Luokituksessa on pyritty huomioimaan seuraavat neljä käyttöaluetta:

- nykyisen maankäytön kuvaus (tilastointi)
- ihmistoiminnan vaikutus ja tarpeet

- ympäristönsuojelu ja ekologia
- alueiden käyttömahdollisuudet tulevaisuudessa (suunnittelu)

Luokituksen perusteluissa todetaan, ettei se tarjoa kovin hyviä mahdollisuuksia käytön muutosten seurantaan eikä myöskään informaatiota alueen "varaamisesta" tiettyyn käyttöön, jolla voitaisiin seurata ja arvioida esimerkiksi asutuksen leviämistä.

ECE -luokitus on tavallaan kaksivaiheinen: hierarkiataason ensimmäinen porras kuvaa nimenomaan peitteisyyttä ja tasot 2–3 taas käyttöä (paitsi pääluokassa 2, jossa puulajit luokitteluperustana). Luokituksen 3. hierarkiataaso on "optimaalinen"; sitä ei siis ole välttämättä tarkoitettu operatiiviseen käyttöön. Luokituksen minimikuviokoko on 0,5 ha, mikä ei kuitenkaan ole vaatimus datan toimittamiselle.

ECE-luokitusta käytetään pohjana mm. OECD:n ja FAO:n maankäyttöä ja ympäristöä koskevassa tiedonkeruussa.

5.4 *Pohjoismainen alueiden käytön luokitus*

Pohjoismaiden pääministerikokous esitti 1981 Pohjolan ympäristötilastovaluokunnalle (Nordiska utskottet för miljöstatistik) yhteisen Pohjoismaisen alueiden käytön luokituksen valmistelua Pohjoismaiden yhteistyönä. Luokituksen suunnitteli 1981–82 yhteispohjoismainen työryhmä Islanti pois lukien; luokitus on ECE-luokituksen pohjoismainen vastine. Pääministerikokous suositteli 1982 luokituksen käyttöönottoa Pohjoismaissa tutkimuskäytössä. Luokitus oli tarkoitettu erityisesti Pohjoismaiden väliseen tietojen vertailuun.

Pohjoismaista alueiden käytön luokitusta ei ole Suomessa käytetty maankäytön tilastoinnissa. Luokitus ei ole muissakaan pohjoismaissa vakiintunut käyttöön. Tutkimuksia Pohjoismaisen alueiden käytön luokituksen käytöstä ja asemasta muissa Pohjoismaissa ei tämän selvityksen aikana tehty. Tilastokeskus valmisteli alustavasti Suomen kansallista maankäyttöluokitusta Pohjoismaisen alueiden käytön luokituksen pohjalta, mutta työ yhdentyi SLICES-projektin tehtäväksi.

5.5 *CORINE Land Cover*

Myös Corine on maankäytön ja peitteisyyden sekajärjestelmä kuten kaikki muutkin edellä mainitut nimikkeistöt. Corinen nimikkeistö on kolmiporainen. Ruotsin kansallisia tarpeita varten on suunniteltu lisäluokat 4–6 sisältävä "kansallinen Corine".

Corine muodostetaan kustakin EEA:n jäsenmaasta erillisenä projektina käyttäen kansallisia 1:50 000–1:250 000 mittakaavaisia topografikarttoja sekä satelliittikuvia (SPOT, Landsat). Ilmakuva-aineistoja käytetään satelliittikuvatulkinnan referenssiaineistoina eli luokitusavaimina, joiden avulla satelliittikuvatulkintaa tarkennetaan. Luokitus on melko karkea. Sen pienimmiksi alueyksiköiksi on valittu:

- minimikuvio 25 hehtaaria
- minimileveys (tie, joki) 100 metriä

Luokituksen minimikuvio 25 hehtaaria merkitsee Suomen pienipiirteisessä luontoympäristössä jo huomattavaa yleistämistä. Aineisto on tarkoitettu käyttöön mittakaavaluokassa 1:100 000 jolloin minimikuvio on 0,5 x 0,5 km, kartalla 0,5 x 0,5 cm. Yleistystä ollaan muuttamassa vielä siihen suuntaan että topografia ei säily, millä heikennetään entisestään aineiston laatua.

Minimikuviokoosta johtuen luokkajärjestelmä on muodostettu siten, että ”sekalaisen” käytön alueille on omat luokkansa (samaa tapaan kuin CLUSTERSissa). Erityisesti tämä koskee maatalousalueita ja rakennettuja maita, joissa maankäyttö voi olla hyvinkin pienipiirteistä. Luokkajärjestelmä sisältää kaikkiaan:

- 1. tasolla 5 luokkaa
- 2. tasolla 15 luokkaa
- 3. tasolla 44 luokkaa

Kolmannen tason luokista on 15 sellaisia, joita ei esiinny Suomessa lainkaan. Näiden lisäksi on vielä joitain luokkia, joissa ei Suomessa käytännössä saavuteta edellä mainittua minimikuviokokoa (esimerkiksi ‘hedelmäpuuviljelmät’, jotka ovat hyvin pienialaisia).

6 *Suomalaisen maankäyttöluokituksen nimikkeistö*

A. ASUIN- JA VAPAA-AJAN ALUEET

A1. Asuinalueet

A11. Kerrostaloalueet

A12. Pientaloalueet

A2. Loma- ja matkailualueet

A21. Loma-asuntoalueet

A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet

A3. Muut vapaa-ajantoimintojen alueet

A31. Huvi- ja viihdepalvelujen alueet

A32. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet

A33. Puistot

A34. Virkistys- ja ulkoilualueet

B. LIIKETOIMINNAN, HALLINNON JA TEOLLISUUDEN ALUEET

B1. Liiketoiminnan ja hallinnon alueet

B11. Liike- ja toimistorakennusten alueet

B12. Yleisten rakennusten alueet

B2. Teollisuus- ja varastoalueet

C. TUKITOIMINTOJEN ALUEET

C1. Liikennealueet

C11. Tieliikennealueet

C12. Rautatie- ja muut raideliikennealueet

C13. Lentoliikenne- ja ilmailualueet

C14. Satama-alueet

C15. Muut liikennealueet

C2. Yhdyskuntateknisen huollon alueet

C21. Ympäristöhuollon alueet

C22. Energiahuollon alueet

C23. Vesihuollon alueet

C24. Muut yhdyskuntateknisen huollon alueet

D. KALLIO- JA MAAPERÄAINESTEN OTTOALUEET

- D1. Kallio- ja maaperäainesten ottoalueet
 - D11. Kallioperäainesten ottoalueet
 - D12. Maaperäainesten ottoalueet

E. MAATALOUDEN MAAT

- E1. Käytössä oleva maatalousmaa
 - E11. Pellot
 - E12. Monivuotiset nurmet ja niityt
 - E13. Puutarhaviljelmät
- E2. Muu maatalouden maa
 - E21. Käyttämätön maatalousmaa
 - E22. Maatalouden rakennettu maa

F. METSÄTALOUDEN MAAT

- F1. Talousmetsät
 - F11. Metsämaa
 - F12. Kitumaa
- F2. Erityismetsät

G. MUUT MAAT

- G1. Jättömaa
- G2. Muu maa

H. VESIALUEET

- H1. Sisävesialueet
- H2. Merialueet

I. ERITYISKÄYTTÖALUEET

- I1. Suojelualueet
- I2. Erityisalueet

7 Luokitus määritelmineen

A11. Kerrostaloalueet

Asuinkerrostalo on vähintään 2-kerroksinen rakennus, jonka vallitseva käyttötapa tai -tarkoitus on asuinkäyttö, johon kuuluu useita huoneistoja ja johon kuuluvilla huoneistoilla ei yleensä ole omaa piha-aluetta eikä erillistä sisäänkäyntiä ulkoa.

Asuinkerrostaloalue on alue, joka sisältää yhden tai useamman asuinkerrostalon alla olevine maa-alueineen sekä näiden käyttöä välittömästi palvelevat piha-alueet, kuten esimerkiksi puutarha-, leikki-, paikoitus- ja varastoalueet rakennuksineen.

Tähän kuuluvat:

Asuinkerrostaloalueet, jollaisiksi luetaan asumiskäyttöön rakennetut kerrostalorakennukset piha-alueineen. Asuinkerrostalon huoneistoilla ei ole omaa piha-aluetta (rakennuksen maantasossa olevan kerroksen huoneistoja mahdollisesti lukuunottamatta), eikä omaa sisäänkäyntiä ulkoa kuten esimerkiksi rivi- ja ketjutaloissa.

A12. Pientaloalueet

Pientaloalue on alue, jolle on rakennettu yksi tai useampi erillispientalo, rivitalo tai kytketty pientalo. Pientaloalueeseen kuuluu rakennusten alla olevat maa-alueet sekä pientalojen käyttöä välittömästi palvelevat piha-alueet, kuten esimerkiksi kotitarvepuutarha-, leikki-, liikennöinti-, paitoitus- ja varastoalueet rakennuksineen.

Erillispientalo on yleensä 1–2 kerroksinen ja enintään 3 kerroksinen rakennus, jonka vallitseva käyttömuoto tai -tarkoitus on asuinkäyttö ja johon kuuluu yleensä yksi huoneisto. Erillispientalolla on oma piha-alue.

Rivitalo on yleensä 1–2 kerroksinen ja enintään 3 kerroksinen rakennus, jonka vallitseva käyttömuoto tai -tarkoitus on asuinkäyttö, johon kuuluu kaksi (paritalot) tai useampia huoneistoja, joilla kullakin on oma piha-alue sekä erillinen sisäänkäynti ulkoa.

(Toisiinsa) kytketyt pientalot ovat yleensä 1–2 kerroksisia ja enintään 3 kerroksia erillisiä rakennuksia, joiden vallitseva käyttömuoto tai -tarkoitus on asuinkäyttö ja jotka on liitetty toisiinsa rakennuskokonaisuudeksi. Kullakin pientalolla on oma piha-alue ja siihen kuuluvilla huoneistoilla oma erillinen sisäänkäynti ulkoa.

Pientaloalueeksi luetaan myös yksittäisten pientalojen tonttialueet esimerkiksi haja-asutusalueella.

Tähän eivät kuulu:

Kesämökkit ja siirtolapuutarhamökkit tms. vapaa-ajan asumista palvelevat alueet (kuuluvat luokkaan A21. Loma-asuntoalueet).

Maatilojen talouskeskusten asuinalueet (kuuluvat luokkaan E22. Maatalouden rakennettu maa).

Muut kuin kotitarvekäyttöä palvelevat puutarha-alueet kuten kauppa-puutarha tms. (kuuluvat luokkaan E13. Puutarhaviljelmät).

A21. Loma-asuntoalueet

Lomarakennuksella tarkoitetaan kiinteästi sijaintipaikalleen rakennettua rakennusta, joka on tarkoitettu vapaa-ajan asumiseen tai vapaa-ajan viettoon.

Loma-asuntoalue on alue, joka sisältää yhden tai useamman lomarakennuksen alla olevine maa-alueineen sekä ao. rakennusten käyttöä välittömästi palvelevat piha-alueet, kuten esimerkiksi kotitarvepuutarha-, leikki-, liikennöinti-, paikoitus- ja varastoalueet rakennuksineen.

Tähän kuuluvat:

Loma-asuntokäytössä olevat yksittäiset loma-asunnot apualueineen. Sekä omistus- että vuokrattavat mökit. Leirintäalueiden ja siirtolapuutarhojen yhteydessä olevat loma-asuntoalueet luetaan kuitenkin matkailupalvelujen ja lomailun alueeksi.

Loma-asunnoiksi luetaan myös vakinaisessa asuinkäytössä olevat, loma-asuntokäyttöön rakennetut rakennukset. Loma-asuntoalueeksi luetaan myös kiinteästi sijaintipaikalleen rakennetut rantasaunat, metsästysmajat ja vastaavat vapaa-ajanviettoa palvelevat rakennukset tonttialueineen vaikkei niissä olisikaan varsinaisia asumiseen tarkoitettuja tiloja.

Tähän eivät kuulu:

Pientalot taajamissa ja haja-asutusalueella, joita käytetään satunnaiseen asumiseen; esimerkiksi pääosin tyhjillään olevat omakotitalot (kuuluvat luokkaan A12. Pientaloalueet).

Siirtolapuutarha- ja leirintäalueet (kuuluvat luokkaan A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet).

Hotellityyppinen loma-asuminen; esimerkiksi hotellit (kuuluvat luokkaan B11. Liike- ja toimistorakennusten alueet).

Väliaikaiset tai poissirrettävät rakennukset; esimerkiksi parakit ja jalasmökkit (luokitellaan ympäröivän maankäytön mukaan).

A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet

Matkailupalvelujen ja lomailun alueet ovat alueita, joita käytetään matkailuun liittyvään tilapäiseen asumiseen asuntovaunuissa, teltoissa ja vastaavissa sekä muut matkailu- ja lomailukäyttöä palvelevat alueet, joita ei voida pitää huvi- ja viihdepalveluiden eikä urheilu- ja virkistyspalveluiden alueena.

Tähän kuuluvat:

Matkailupalvelujen ja lomailun alueita ovat mm. leirintä- ja asuntovaunualueet sekä siirtolapuutarha- ja palstaviljelyalueet.

Leirintä- ja asuntovaunualue on tilapäistä telttamajoitus- ja/tai asuntovaunu-/asuntoautoasumista varten erikseen rakennettu alue. Alueella voi olla vuokrattavia lomamökkejä. Leirintä- ja asuntovaunualueeksi luetaan myös alueen käyttöä välittömästi palvelevat muut alueet, kuten esimerkiksi paikoitus-, huolto- ja varastoalueet rakennuksineen. Leirintä- ja asuntovaunualueeksi luetaan myös muun alueidenkäytön yhteydessä toimivat vastaavat alueet (esimerkiksi urheilu- ja virkistyspalveluiden tai huvi- ja viihdepalvelujen yhteydessä toimivat asuntovaunualueet).

Siirtolapuutarha on taajamassa tai sen lievealueella oleva pieni puutarha, jossa palstat on määritelty niin, että ne muodostavat kokonaisuuden. Siirtolapuutarha-alue on jaettu 250–500 m² suuruisiin vuokrattaviin viljelypalstoihin. Palstalle saa rakentaa tyyppiinirustusten mukaisen mökin jota ei kuitenkaan saa käyttää vakinaiseen asumiseen.

Palstaviljelyalue on yleensä kunnan omistama viljelyalue, joka on jaettu esimerkiksi 100 m² suuruisiin viljelypalstoihin, joita vuokrataan palstaviljelyä harrastaville. Viljelypalstalle ei saa rakentaa.

A31. Huvi- ja viihdepalvelujen alueet

Huvi- ja viihdepalvelujen alueet ovat vapaa-ajanviettoon tarkoitettuja ja sitä varten erikseen rakennettuja alueita, joilla ei ole majoittumiseen tarkoitettuja rakennuksia.

Tähän kuuluvat:

Alueet, jotka on huvi- ja viihdepalveluita tarjoamaan erikseen rakennettu:

- huvipuistot, eläintarhat, kotieläinpuistot, leiri- ja vapaa-ajankeskukset, tanssilavat, kesäteatterit, jne.

Tähän eivät kuulu:

Urheilualueet (kuuluvat luokkaan A32. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet).

Kylpylähotellit tms. majoitustiloja tarjoavat (kuuluvat luokkaan B11. Liike- ja toimistorakennusten alueet).

A32. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet

Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet ovat urheilu- ja harrastustoimintaan tarkoitettuja ja sitä varten erikseen rakennettuja alueita, joilla ei yleensä ole majoittumiseen tarkoitettuja rakennuksia.

Tähän kuuluvat:

Alueet, jotka on urheilu- ja virkistyspalveluita tarjoamaan erikseen rakennettu:

- uimalat, uimarannat ja uimahallit, urheilukentät ja -hallit, moottoriurheilualueet, erityisurheilulaitokset, urheiluammuntaradat, eläinurheilualueet (raviradat tms.), laskettelukeskukset, golfkentät jne.

Tähän eivät kuulu:

Urheilu- ja leikkialueet tms. muun maankäytön yhteydessä:

- koulujen urheilukentät luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella
- puistoalueiden leikkipaikat jne. luetaan ao. alueen muuhun maankäyttöön.

Ilmailuharrastusalueet, harrastelentokentät (kuuluvat luokkaan C13. Lentoliikenne- ja ilmailualueet).

Retkeily- ja ulkoilualueet (kuuluvat luokkaan A34. Virkistys- ja ulkoilualueet).

A33. Puistot

Puisto on maapohjan ja kasvillisuuden osalta puistomaisesti hoidettu ja rakennettu viheralue, joka on tarkoitettu yleiseen virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön. Puistoksi luetaan myös alueeseen sisältyvät lammikot ja muut pienet vesialueet sekä puistoalueen käyttöä välittömästi palvelevat muut alueet kuten leikkikentät, kulkuväylät ja vastaavat.

Puistoja ovat yleensä taajamissa tai niiden läheisyydessä sijaitsevat, puistomaisesti hoidetut ja/tai erikseen puistoksi rakennetut viheralueet. Puistoissa on usein kukka-, koristekasvi- ym. istutuksia ja niiden nurmialueita hoidetaan säännöllisesti. Myös kasvitieteelliset puutarhat kasvihuoneineen luetaan puistoksi.

Tähän eivät kuulu:

Yksityiset kartanopuistot ja vastaavat (kuuluvat luokkaan A12. Pientaloalueet (tonttimaa)).

Suojaviheralueet ja muut erityisviheralueet (kuuluvat luokkaan F2. Erityismetsät).

Arboretumit eli puulajipuistot (kuuluvat luokkaan F2. Erityismetsät).

A34. Virkistys- ja ulkoilualueet

Virkistys- ja ulkoilualueet ovat alueita, joiden ensisijainen käyttötapa tai käyttötarkoitus on tarjota ympäristö omatoimiseen virkistys- ja liikunta-harrastukseen.

Virkistys- ja ulkoilualueet ovat ei-puistomaisesti hoidettuja luonnonalueita. Alueella voi olla erikseen rakennettuja polkuja, pururatoja, laavuja, nuotiopaikkoja tms. alueen käyttöä edistäviä kevyitä rakenteita. Alueet voivat olla rajoitetun metsätaloustalouden piirissä, mutta ensisijainen käyttötarkoitus on virkistys- ja ulkoilukäyttö.

Virkistys- ja ulkoilualueeksi luetaan mm.

- Metsähallituksen ja kuntien virkistysmetsät
- valtion retkeilyalueet
- taajamien lähivirkistys-, retkeily- ja ulkoilualueet lukuunottamatta puistomaisesti hoidettuja alueita.

Tähän eivät kuulu:

Alueet, joita voidaan pitää urheilu- ja virkistyspalveluiden alueena: erikseen rakennetut urheilukentät ja vastaavat (kuuluvat luokkaan A32. Urheilu- ja virkistyspalveluiden alueet).

Telttailu- ja leirintäalueet, uimarannat (kuuluvat luokkaan A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet).

Monikäyttömetsät, joiden ensisijainen käyttötapa on metsätalouden harjoittaminen (kuuluvat luokkaan F1. Talousmetsät).

B11. Liike- ja toimistorakennusten alueet

Liike- ja toimistorakennusten alue on rakennettu alue, jossa rakennusten vallitseva käyttötapa tai käyttötarkoitus on liiketoiminnan tai palveluelinkeinon harjoittaminen taikka toimistokäyttö. Liike- ja toimistorakennusten alueeksi luetaan rakennukset alla olevine maa-alueineen sekä näiden käyttöä välittömästi palvelevat piha-alueet, kuten esimerkiksi paikoitus-alueet rakennuksineen.

Liikerakennusten alueeksi luetaan mm. alueet, jolla harjoitetaan tukku- ja vähittäiskauppaa, majoitus- ja ravitsemustoimintaa, kuljetus-, tietoliikenne-, rahoitus- tai vuokraustoimintaa. Liikerakennuksissa on yleensä asiakaspalvelutiloja asiakaspalvelua varten.

Toimistorakennusten alueeksi luetaan mm. yhtiöiden pääkonttorit ja vastaavat pääosin toimistotiloja sisältävät rakennukset.

Tähän eivät kuulu:

Lomamökkikylät tms. vaikka tarjoaisivatkin majoituspalveluja (kuuluvat luokkaan A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet).

Viihdepalveluita tarjoavat alueet: huvipuistot tms. (kuuluvat luokkaan A31. Huvi- ja viihdepalvelujen alueet).

Nähtävyydet, joiden yhteydessä on palvelutoimintaa, kuten esimerkiksi Olavinlinna (kuuluvat luokkaan B12. Yleisten rakennusten alueet).

B12. Yleisten rakennusten alueet

Yleisten rakennusten alue on rakennettu alue, jonka vallitseva käyttötapa tai käyttötarkoitus on julkisten palveluiden tarjoaminen.

Yleisten rakennusten alueeksi luetaan alueet, joilla tarjotaan mm. terveydenhuolto-, vanhusten- ja lastenhoitopalveluja tai joilla harjoitetaan kulttuuri-, opetus-, koulutus- ja tutkimus- tai uskonnollista toimintaa (kirjot, sairaalat, vankilat, päiväkodit, koulut, museot tms.). Myös maanpuolustus-, palo- ja pelastustoimeen sekä yleiseen järjestykseen ja ulkoasiainhallintoon liittyvät toiminnot luetaan yleisten rakennusten alueeksi.

B2. Teollisuus- ja varastoalueet

Teollisuus- ja varastoalue on alue, jolla sijaitsee teollisuustiloja kuten tehtaita tai teollisuushalleja niihin liittyvine varastoalueineen ja aputiloineen, ja jolla harjoitetaan tai jolla voidaan harjoittaa teollista toimintaa. Teolliseksi toiminnaksi luetaan NACE-toimialaluokituksen pääluokkaan D liittyvän toiminnan harjoittaminen.

Teollisuus- ja varastoalueeksi luetaan myös teollista toimintaa palvelevat erilliset varastoalueet, jotka on tarkoitettu teollisuuden käyttämien raaka-aineiden tai sen tuottamien puolivalmisteiden ja lopputuotteiden tms. säilytyspaikaksi.

Teolliseksi toiminnaksi luetaan mm. elintarvikkeiden, tekstiilien, puu- ja paperituotteiden, polttoaineiden, kemikaalien, kumi- ja muovituotteiden, metallituotteiden, ei-metallisten mineraalituotteiden, koneiden ja kulku-
neuvojen, sähkötekni-
stisten ja optisten laitteiden sekä komponenttien, graafisten tuotteiden, atk- sekä kuva- ja äänitallenteiden valmistus.

Teolliseksi toiminnaksi ei lasketa raaka-aineiden tuottamista esimerkiksi malmien ja mineraalien kaivamista tai louhimista (niiden jatkojalostus sen sijaan kyllä).

Varastoalueeksi luetaan myös kallio- ja maaperäainesten varastointi muualla kuin kallio- ja maaperäainesten ottoalueiden yhteydessä.

Tähän eivät kuulu:

Maa-ainesten ottoalueisiin välittömästi liittyvät soran, kiviaineksen, louhintajätteen tai vastaavan varastointialueet (kuuluvat luokkaan D1. Kallio- ja maaperäainesten ottoalueet).

Louhintajätteen tms. varastointi kaivosalueiden ulkopuolelle, läjitys ja täyttöalueet (kuuluvat luokkaan G2. Muu maa tai luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Varastoalueet, jotka liittyvät muun kuin teollisen toiminnan harjoittamiseen:

- jätehuoltoon liittyvät varastoalueet (kaatopaikat, romuttamot) (kuuluvat luokkaan C21. Ympäristöhuollon alueet)
- vesihuoltoon liittyvät varastoalueet (lietealtaat vedenpuhdistuslaitoksilla, vesitornit) (kuuluvat luokkaan C23. Vesihuollon alueet)
- maatalouden varastoalueet (kuuluvat luokkaan E22. Maatalouden rakennettu maa)

- veden varastointi vedenottoa tai vesivoiman tuotantoa tms. varten (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Vesivarastoalueet esimerkiksi tukkilauttojen säilytys järvessä (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

C11. Tieliikennealueet

Tieliikennealueita ovat yleiset tiet, kadut ja kaavatiet sekä yksityistiet liitännäisalueineen.

Yleisiä teitä ovat päätiät ja muut yleiset tiet. Päätiät ovat valtion omistamia ja valtion varoin ylläpidettäviä merkitykseltään tärkeitä tiealueita, jotka muodostavat moottoriajoneuvoliikenteelle rakennetun valtakunnallisen päätieverkon. Pääteiksi luetaan *valtatiet* ja *kantatiet* liitännäisalueineen. Valtatiet yhdistävät maakunta- ja muita keskuksia toisiinsa ja toimivat tärkeimpinä ulkomaanliikenteen reitteinä. Kantatiet yhdistävät kaupunkikeskukset toisiinsa ja täydentävät valtatieverkkoa. Muiksi yleisiksi teiksi luetaan *seututiet* ja *yhdystiet* liitännäisalueineen. Seututiet yhdistävät kuntakeskuksia ja muita kuin kaupunkitaajamia toisiinsa sekä kytkevät merkittävimmät muut liikennettä synnyttävät kohteet ja yleiset rajanylityspaikat ylempiluokkaiseen tieverkkoon. Yhdystiet ovat muita yleisiä teitä kuin valta-, kanta- ja seututeitä.

Kadut ja kaavatiet ovat kuntien rakentamia ja ylläpitämiä, taajamien detaljikaava-alueilla sijaitsevia liikennealueita. Myös torit, katuaukiot tms. taajamien katuverkoston liitännäisalueet luetaan tähän luokkaan.

Yksityistiet ovat muiden kuin valtion ja kuntien ylläpitämiä, ajoneuvoliikenteelle tarkoitettuja, muita teitä kuin yleisiä teitä tai katu- ja kaavatietalueita.

Tiealueeksi luetaan varsinaisten ajorata- ja muiden liikenne ratojen (kuten jalkakäytävä ja polkupyörätie) lisäksi tien säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat liitännäisalueet, rakenteet ja laitteet kuten pientareet, luiskat, pengermät, ojat, keski- väli- ja rajakaistat, näkymäalueet ja varalaskupaikat; valaistuslaitteet, kaiteet, rummut, riista-aidat, lautat laitureineen sekä erityyppiset autoliikennepaikat kuten levähdys-, kääntö-, lasaus-, kohtaamis- ja pysähtymispaikat. Myös pysyvät tierakennelmat kuten sillat luetaan tiealueeksi.

Tähän eivät kuulu:

Liikenteen suojaviheralueet liikennealueen ulkopuolella (kuuluvat luokkaan I2. Erityisalueet tai F. Metsätalouden maat).

Jäätiet tms. vesialuetta ylittävät tilapäiset kulkuväylät (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Rakenteilla olevat tiet (luokitellaan aiemman maankäytön perusteella tai luokkaan G2. Muu maa).

Liikennöintitoimintaan liittyvä lastinkäsittely ja varastointi, tieliikenneterminaalit tms. (kuuluvat luokkaan C15. Muut liikennealueet).

C12. Rautatie- ja muut raideliikennealueet

Rautatiet ovat henkilö- ja/tai tavaraliikenteen käyttämiä, kiskoilla varustettuja kulkuväyliä sivuraiteineen ja liitännäisalueineen.

Tähän kuuluvat:

- maanpäälliset henkilö- ja/tai tavaraliikennerautatiet ja metroradat sivuraiteineen
- ratapihat lastinkäsittelyalueineen ja tavaraterminaaleineen
- rautatie- ja metroasemat.

Teollisuusalueiden rautatiet tai pelkästään tavaraliikenteeseen käytetyt muut radat luetaan rautatiealueeksi mikäli ne on liitetty yleiseen rataverkkoon tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia. Museorautatiet ja käytöstä pois jääneet rata-alueet luetaan rautatiealueeksi mikäli ne ovat liikennöitävässä kunnossa.

Rautatiealueeksi luetaan varsinaisten rata-alueiden lisäksi radan piennaralueet, luiskat, ojat ja näkymäalueet sekä erityyppiset liikennepaikat kuten asema-, lastaus- ja pysäkkipaikat. Myös pysyvät rautatierakennelmat kuten rautatiesillat, veturihallit tms. luetaan rautatiealueeksi.

Tähän eivät kuulu:

Raitiovaunujen käyttämät raideliikennealueet ja raitiovaunuhallit (kuuluvat luokkaan C11. Tieliikennealueet).

Puutavarakuljetuksiin käytetyt erilliset ja vähäiset radat metsäalueilla (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Huvipuistojen, virkistysalueiden, ampumaratojen, kaivosalueiden tms. yksityisten alueiden erilliset ja vähäiset rata-alueet (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

C13. Lentoliikenne- ja ilmailualueet

Lentoliikenne- ja ilmailualueet ovat liikenne-, sotilas- ja pienkoneiden ja sekä helikoptereiden ja muiden vastaavien lentolaitteiden käyttämiä pysyviä nousu-/laskeutumis- ja huoltoalueita.

Lentoliikennealueeksi luetaan varsinaisten kiitorata-alueiden lisäksi muut lentoliikennealueet kuten lentoasema-, lastinkäsittely-/lentoterminaali-, lentokonehalli- ja muut huoltoalueet.

Tähän kuuluvat:

Lentokentät kiitorata-, huolto- ja lastinkäsittely/tavaraterminaali-alueineen. Lentoasemat niihin liittyvine apualueineen. Lentokenttäalueeksi luetaan koko lentokentän aidattu alue ruohokenttineen ja rullausteineen. Myös pienkone- ja harrasteilmailukentät.

Tähän eivät kuulu:

Rakenteilla olevat lentokentät, lentoliikenne- ja ilmailualueet (luokitellaan aiemman maankäytön perusteella tai luokkaan G2. Muu maa).

Lentokenttien suoja-alueet tms. metsäalueilla (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Lentokoneiden varalaskupaikat (kuuluvat luokkaan C1. Tieliikennealueet).

Muut tilapäiset laskeutumispaikat, esimerkiksi pienet metsänlannoituskentät tms. metsäalueilla (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella tai muihin liikennealueisiin).

Helikopterien laskeutumispaikat esimerkiksi rakennusten katoilla (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

C14. Satama-alueet

Satama-alueet ovat sisävesi-, kanava- tai meriliikenteen matkustaja-, rahti- tai sotalaivojen käyttämiä pysyviä rantautumis- ja huoltoalueita.

Tähän kuuluvat:

Matkustajaliikenne-, tavara-, sotilas- ja teollisuussatamat huolto- ja lastinkäsittely-/tavaraterminaalialueineen. Öljy- ja hiilisatamissa varastointialueet luetaan satama-alueeksi. Samoin tavarasatamissa kontti- tms. lastinkäsittelyalueet.

Satama-alueeksi luetaan varsinaisten laiturialueiden lisäksi myös niiden matkustaja-, lastinkäsittely-/satamaterminaalialueet, pysäköinti-, tullaus- ja huoltoalueet.

Tähän eivät kuulu:

Satama-alueiden vesialueet lukuunottamatta suljettuja altaita tms. (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Huvivenesatamat (kuuluvat luokkaan A32. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet).

Telakka-alueet altaineen (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varastoalueet).

C15. Muut liikennealueet

Muut edellä luokittelemattomat liikennealueet.

Tähän kuuluvat:

Tieliikenneterminaalit (tavara- ja henkilöliikenteen), huoltoasemat, ns. kylmäasemat, erilliset pysäköintialueet, paikoitusrakennukset, testiradat (ellei voi pitää urheilu- ja vapaa-ajan alueena) jne.

Tähän eivät kuulu:

Ajoneuvojen pysyvään tai pitkäaikaiseen varastointiin tarkoitettut erilliset ja suljetut alueet: huolintaliikkeiden ajoneuvokentät tms. (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varastoalueet).

Torit yms. ensisijaisesti muuhun kuin pysäköintiin tarkoitettut, avoimet alueet (kuuluvat luokkaan C11. Tieliikennealueet).

C21. Ympäristöhuollon alueet

Ympäristöhuollon alue on yhdyskunta- tai teollisuusjätteiden pysyvä varastointi ja/tai jatkokäsittelypaikka.

Tähän kuuluvat:

Maanpinnalla sijaitsevat, yhteiskunnan tai teollisuuden ylläpitämät kaatopaikka-alueet. Ympäristöhuollon alueeksi luetaan myös jätteiden ja romun jatkokäsittelylaitokset, purkaamot, kierrätyskeskukset, jätteenpolttolaitokset, ongelmajätelaitokset jne.

Myös pysyvät lumenkaatopaikat (ei kuitenkaan jos on vesialuetta) luetaan ympäristöhuollon alueeksi, ellei aluetta voida pitää muuhun maankäyttöläjiin kuuluvana.

Tähän eivät kuulu:

Vesialueet, joita käytetään tai on käytetty jätteiden upottamiseen (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Maanalaiset jätteen varastointi- tai jälleenkäsittelypaikat (eivät kuulu luokiteltaviin kohteisiin).

Kaivannaistoiminnan yhteydessä syntyneen ylijäämäaineksen välivarastointi kaivualan yhteydessä (kuuluvat luokkaan D. Kallio- ja maaperäainesten ottoalueet).

Maisemoidut kaatopaikat ja läjitysalueet (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella tai luokkaan F. Metsätalouden maa tai G2. Muu maa).

C22. Energiahuollon alueet

Energiahuollon alueen vallitseva käytötapa on energian tuotanto tai sen siirtäminen.

Tähän kuuluvat:

Voimalaitosalueet: vesi-, hiili-, kaasu-, turve-, öljy-, puuenergia-, aurinkoenergia-, tuuli- ja ydinvoimalat ja muut sähkö- tai lämpöenergiaa yleiseen käyttöön tuottavat laitokset. Energiahuoltoalueeksi luetaan myös energiatuotantoon liittyvät apualueet kuten polttoainetarastot voimaloiden yhteydessä. Vesivoimalaitosten tekoaltaita tms. ei kuitenkaan lasketa voimalaitoksen varastoalueeksi.

Energian siirtoverkot: sähkölinjat-alueet muuntoasemineen, kaasu-, öljy- ja kuumavesiputkistot pumppuasemineen ja muine oheisrakennelmineen (esimerkiksi anodikentät jne.).

Tähän eivät kuulu:

Erilliset energiavarastoalueet, esimerkiksi öljy- ja hiiliterminaalit satamissa (kuuluvat luokkaan C14. Satama-alueet).

Vesivoiman tuotantoon liittyvät tekoaltaat tms. vesivarastoalueet (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Teollisuusalueiden sisäiset voimalaitokset (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varastoalueet).

C23. Vesihuollon alueet

Vesihuollon alueen vallitseva käyttötapa on puhtaan käyttöveden tuotanto, siirto ja jakelu. Vesihuoltoalueeksi luetaan myös alueet, joiden tarkoituksena on jätevesien siirto ja puhdistaminen.

Tähän kuuluvat:

Vedenpumppaamot ja -puhdistamot lietealtaineen yms. apualueineen. Vesitornit ja muut erikseen rakennetut, suljetut vesivarastoalueet.

Puhtaan veden ja jäteveden siirtoverkot pumppuasemineen ja muine oheisrakennelmineen.

Tähän eivät kuulu:

Laajat vesivarastoalueet; esimerkiksi järviäalueet vedenottoa varten (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet).

Pysyväksi vesivarastoksi rakennetut tekoaltaat (kuuluvat luokkaan H. Vesialueet.)

Lämpövesiputkistot (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Jätevesialtaat teollisuuslaitosten yhteydessä (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varastoalueet).

Jätevesialtaat kaivostoiminnan yhteydessä (kuuluvat luokkaan D11. Kallioperäainesten ottoalueet).

Jätevesialtaat maatalouden yhteydessä (kuuluvat luokkaan B22. Maatalouden rakennettu maa).

C24. Muut yhdyskuntateknisen huollon alueet

Muun yhdyskuntateknisen huollon alueet ovat alueita, joilla sijaitsee muita kuin ympäristöhuoltoon, energiahuoltoon tai vesihuoltoon liittyviä teknisiä laitteita.

Tähän kuuluvat:

Tietoliikennettä tai havaintojen tekoa palvelevat, erilliset ja yleensä miehittämättömät alueet: majakat, mastot, satelliittiantennit jne. Tutkimustoimintaa palvelevat tekniset laitteistot ja asemat: sääasemat, tähtitornit jne.

D11. Kallioperäainesten ottoalueet

Kallioperäainesten ottoalueita ovat kaivokset ja kalliokiviainesten louhinta-alueet (louhokset).

Kaivos on alue, jolta irrotetaan ns. kaivoskivennäisiä maa- tai kallioperästä kaivamalla, louhimalla, huuhtomalla tai muulla tavalla poiskuljetettavaksi tai paikalla jalostettavaksi kaupallisia tarkoituksia varten. Kaivoskivennäiksi luetaan Kaivoslain (503/1965) 2 §:ssä mainitut metallit ja mineraalit.

Kalliokiviainesten louhinta-alueet ovat alueita, joilla irrotetaan louhimalla kallioperästä kalliomursketta, louhetta, lohkokivaihihoita tai sivukiviä pois kuljetettavaksi tai paikalla jalostettavaksi kaupallisia tarkoituksia varten.

Kaivos- ja avolouhosalueet, joilta irrotetaan kaivoskivennäisiä. Alueet, joita käytetään muiden mineraalien irrottamiseen kallioperästä: rakennuskiven, murskekiven, korukiven jne. louhinta. Yleensä teollisuuden käyttämän malmin ja kiviaineksen louhinta-alueet. Irrotetun materiaalin sekä kaivutoiminnan sivutuotteena saadun louhintajätteen tms. pysyväisluonteiset varastoalueet kaivualueen yhteydessä.

Tähän eivät kuulu:

Kiviainesten jalostukseen tarkoitettut alueet

- esimerkiksi rakennuskivien leikkaus- ja hionta tms.
- jalostamisena ei kuitenkaan pidetä kiviaineksen esikäsitteilyä esimerkiksi murskausta (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varastoalueet).

Kaivosvaltaukset tms. varausalueet (luokitellaan nykyisen maankäytön perusteella).

Kotitarve- tms. vähäiset kalliokiviainesten ottoalueet (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Louhintajätteen tms. varastointi kaivosalueiden ulkopuolelle, läjitys ja täyttöalueet (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella tai luokkaan G2. Muu maa).

Kalliokiviainesten otto rakennustöiden yhteydessä: laajat rakennustyömaat (luokitellaan aiemman maankäytön perusteella tai luokkaan G2. Muu maa).

D12. Maaperäainesten ottoalueet

Maaperäainesten ottoalueita ovat turvetuotantoalueet, soran- ja hiekanottoalueet sekä muut maa-ainesten ottoalueet.

Turvetuotantoalueet ovat alueita, joita käytetään pala-, jyrsin- ja ns. ympäristöturpeen (kasvu-, imeytys- tms. pintaturve) kaupalliseen nostoon ja tuotantoon.

Soran- ja hiekanottoalueet ovat alueita, joita käytetään soran, soramurskeen tai hiekan kaivamiseen pois kuljetettavaksi tai paikalla jalostettavaksi kaupallisiin tarkoituksiin.

Muut maa-ainesten ottoalueet ovat alueita, joita käytetään saven, moreenin tai eloperäisten maalajien (multa, lieju) kaivamiseen pois kuljetettavaksi tai paikalla jalostettavaksi kaupallisiin tarkoituksiin.

Muut kuin kotitarvekäyttöön tarkoitetut turvetuotantoalueet, sora- ja hiekkakuopat sekä saven- ja mullanottoalueet apualueineen. Irrotetun aineksen sekä mahdollisen kaivujätteen väliaikaiset ja pysyväisluonteiset varastoalueet ottoalueen yhteydessä.

Tähän eivät kuulu:

Maa-aineksen jatkojalostukseen tarkoitetut alueet (kuuluvat luokkaan B2. Teollisuus- ja varasto-alueet). Turpeen lannoitusta, kompostointia ja säikkittämistä tms. tuotantopaikalla tapahtuvaa käsittelyä ei pidetä turpeen jalostamisena.

Maaperä-ainesten otto kotitarvetta varten (kuuluu luokkaan F. Metsätalouden maat tai G1. Jättömaa).

Maaperä-ainesten kaivun varausalueet (luokitellaan nykyisen maankäytön perusteella).

Maaperä-ainesten otto rakennustöiden yhteydessä esimerkiksi tietyömaat (luokitellaan aiemman maankäytön perusteella tai luokkaan G2. Muu maa).

E11. Pellot

Pelto on alue, jolla normaaleissa olosuhteissa viljellään jatkuvasti kylvettyjä tai istutettuja pelto- tai puutarhakasveja. Pelloksi luetaan myös lyhytaikaiset, enintään 5 vuoden ikäiset kesannot sekä enintään 5 vuoden ikäiset nurmet, jotka ovat viljelyskierron piirissä.

Kesanto on alue, joka jätetään lepäämään yleensä yhden satokauden ajaksi maan parantamiseksi. Kesanto voi olla avo- tai viherkesanto tai luonnonvaraista kasvillisuutta kasvava kesantomaa.

Tähän kuuluvat:

Vakinaisessa viljelyskäytössä olevat sekä tilapäisesti viljelemättömät, mutta viljelyskierron piirissä olevat alueet. Puutarhakasveilla tarkoitetaan tässä yhteydessä juureksia ja muita avomaan vihanneksia, melonia, mansikkaa ja mesimarjaa.

Pelloksi luetaan viljelysmaiden piiri-, niska- ja sarkaojat, pellonreunat, suojakaistat tms. apualueet. Pelloksi luetaan myös peltomaalla sijaitsevat vähäiset tai tilapäiset rakennukset ja rakennelmat kuten katokset, ellei niitä voida pitää muuna maatalouden rakennettuna maana.

Tilapäisesti viljelemättömäksi katsotaan mm:

- viljelemättömät, kesannointijärjestelmän piirissä olevat pellot, joiden kesannointi kestää enintään 5 vuotta
- peltoalueella kulkevat tilapäiset kulkuväylät, joita ei ole tieksi erikseen rakennettu ja pinnoitettu (tilapäiset, kapeat tilustiet)
- tilapäiset rakennelmat ja varastoalueet (puutavaran, lannoitteiden tms. tilapäiset varastoalueet) pellolla.

Tähän eivät kuulu:

Viljelysalueet, joita ei voida pitää maatalouselinkeinon harjoittamisena:

- Siirtolapuutarhaviljelmät tms. (kuuluvat luokkaan A22. Matkailupalvelujen ja lomailun alueet)

Kasvinviljely kasvihuoneissa (kuuluvat luokkaan E13. Puutarhaviljelmät).

Tonttialueiden viljelmät, puutarhamaat (kuuluvat luokkaan A. Asuin- ja vapaa-ajan alueet).

E12. Monivuotiset nurmet ja niityt

Monivuotiseksi nurmi- ja niittymaaksi luetaan yli 5 vuotta vanhat tai pysyvät nurmet, luonnonniityt, luonnonlaitumet ja laidunnetut hakamaat, joita jatkuvasti käytetään maatalouden maana.

Tähän kuuluvat:

Alueet, joita käytetään laidunmaana tai joilta kerätään luonnon- tai muuta heinää eläinten rehuksi:

- nurmet, joita ei ole uudistettu viimeisen 5 vuoden aikana
- maataloustuotantoon käytettävät luonnonniityt, -laitumet ja hakamaat.

Luonnonlaidun on aidattu, puuton tai vähäpuustoinen alue, joka raivaustoimenpitein on perustettu viljelemättömälle maalle ja jota pysyvästi käytetään eläinten laitumena. Luonnonniitty on puuton tai vähäpuustoinen alue, joka raivaustoimenpitein on perustettu viljelemättömälle maalle ja jolta jatkuvasti kerätään heinää eläinten rehuksi. Hakamaa on luontaisesti puuton tai vähäpuustoinen aidattu alue, jota pysyvästi käytetään eläinten laitumena.

Vähäpuustoisena tai puuttomana pidetään aluetta, jonka uudistamiskustannukset ylittävät puuston kantoraha-arvon.

Nurmi- ja niittymaaksi luetaan myös alueen vähäiset rakennelmat ja kulkuväylät, tilustiet tms. liitännäisalueet.

Tähän eivät kuulu:

Metsälaitumet ts. runsaspuustoiset laidunmaat (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

Niittymaiden hoito, jota ei voida pitää maatalouselinkeinon harjoittamisena:

- luonnonniittyinä hoidetut alueet (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

E13. Puutarhaviljelmät

Puutarhaviljelmiä ovat hedelmäpuu- ja marjaviljelmät sekä taimitarhat ja katetut viljelmät.

Hedelmäpuu- ja marjaviljelmät ovat avomaan alueita, joilla kasvatetaan satoa tuottavia, puuvartisia ja monivuotisia viljelykasveja. Herukka-, vadelma-, tyrni- ja muut monivuotiset avomaan marjaviljelmät.

Taimitarhat ovat alueita, joissa

- kasvatetaan avomaalla kaupallisiin tarkoituksiin puutarhakasvien, hedelmäpuiden, marjakasvien, koristepuiden ja -pensaiden, perennakasvien taimia tai siemeniä taikka metsäpuiden taimia tai
- kasvatetaan katetuissa tiloissa (kasvihuoneissa tai vastaavissa, luonnonvaloa hyödyntävissä pysyvissä rakennuksissa) kaupallisiin tarkoituksiin puutarhakasvien, hedelmäpuiden, marjakasvien, koristepuiden ja -pensaiden, perennakasvien tai metsäpuiden taimia taikka tuotetaan niiden siemeniä.

Katetut viljelmät ovat alueita, joissa kasvihuoneissa tai vastaavissa, luonnonvaloa hyödyntävissä pysyvissä rakennuksissa, tuotetaan kaupallisiin tarkoituksiin juureksia tai muita vihanneksia, marjoja taikka kukkia ja muita koristekasveja.

Tähän eivät kuulu:

Kotitarveviljelmät:

- Tonttialueiden puutarhat hedelmäpuineen, marjapensaineen, kasvihuoneineen tms. (kuuluvat luokkaan A. Asuin- ja vapaa-ajan alueet).

Mansikanviljely avomaalla (kuuluu luokkaan E11. Pellot).

Sienimöt sekä viljely muissa sisätiloissa kuin kasvihuoneissa esimerkiksi entisissä navetoissa (kuuluvat luokkaan E22. Maatalouden rakennettu maa).

Metsäpuiden siemenviljelykset (kuuluvat luokkaan F2. Erityismetsät).

Siemenkeräys-, geenireservi- ja pluspuumetsiköt, koeviljelmät, muut erityismetsät (kuuluvat luokkaan F2. Erityismetsät).

Kotitarvetaimitarhat tms. metsässä (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

Energiapuun kuten energiapajun tuotanto (kuuluu luokkaan F. Metsätalouden maat).

Joulupuuviljelmät (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

E21. Käyttämätön maatalouden maa

Käyttämätön maatalouden maa on pitkäaikaisella kesannointisopimuksella kesannoitu maa tai sellainen aiemmin maatalouskäytössä ollut maa, jonka käyttäminen maatalouteen on pysyvästi lopetettu ja jota ei käytetä muuhun tarkoitukseen (käytöstä poistunut maatalouden maa).

Pitkäaikainen kesanto on kesannointijärjestelmän piirissä olevaa peltomaata, joka on ollut tai tulee olemaan pois viljelyskierrosta yli 5 vuoden ajan. Alueen käyttö maataloustuotantoon on toistaiseksi lopetettu ja aluetta ei ole otettu muuhun käyttöön, eikä se ole metsittynyt tai vesottunut.

Käytöstä poistuneeksi maatalousmaaksi luetaan:

- viljelyskierrosta pysyvästi poistuneet, kesannointijärjestelmään kuulumattomat pellot, joita ei ole metsitetty, jotka eivät ole luontaisesti metsittyneet tai vesottuneet ja joita ei ole otettu muuhun käyttöön
- luonnonniityt ja -laitumet sekä hakamaat, joiden käyttö laidunmaana tai muu maatalouskäyttö on pysyvästi lopetettu, joita ei ole metsitetty, jotka eivät ole luontaisesti metsittyneet tai vesottuneet ja joita ei ole otettu muuhun käyttöön
- alueet jotka esimerkiksi märkyytensä takia on jätetty pysyvästi viljelemättä.

Pysyvästi viljelyskierron ulkopuolelle jäänyt pelto, luonnonniitty, -laidun ja hakamaa luetaan muuhun maankäyttöluokkaan (kuin E21.) jos:

- alue on rakennettu tai otettu muuhun käyttöön
- alue on istutettu tai kylvetty metsälle tai se on metsittynyt
- alue on vesottunut.

Metsittymisellä tarkoitetaan kehityskelpoisen taimikon luontaista syntymistä alueelle. Vesottumisella tarkoitetaan sellaisen vähäarvoisen ja kehityskelvottoman lehtipuuston syntymistä alueelle, joka estää kehityskelpoisen metsän syntymisen luontaisesti tai viljellen ilman raivaustoimenpiteitä.

Tähän eivät kuulu:

Vesottuneet tai metsittyneet entiset pellot (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

E22. Maatalouden rakennettu maa

Maatalouden rakennetuksi maaksi luetaan maatilojen taluskeskusten alueet sekä muu maatalouden rakennettu maa.

Maatilojen taluskeskukset ovat rakennettuja alueita, joilla sijaitsee asuin-, talous- ja maatalouden tuotantorakennuksia tai muuta maatalouden rakennettua maata kiinteästi toistensa yhteydessä.

Muuhun maatalouden rakennettuun maahan kuuluu mm. alueet, joilla sijaitsee maatalouden tuotantotiloiksi tarkoitettuja rakennuksia, maatalouden varastorakennuksia tai -alueita tai jotka on muutoin erikseen rakennettu ja tarkoitettu maatalouskäyttöön:

- navetat, sikalat, turkistarhat ja muut eläinsuojat
- puimalat, viljan- ja heinäkuivaamot ja vastaavat
- konehallit, polttopuu-/hake- ja muut varastorakennukset
- kasvintuotanto muissa kuin kasvihuoneissa (esimerkiksi sienimöt).

Myös rapujen, etanoiden, simpukoiden, sienien tms. kasvattaminen kateuissa sisätiloissa (muualla kuin tekoaltaissa tai luonnonvesissä) luetaan kuuluvaksi maatalouden rakennettuun maahan.

Maatalouden rakennetuksi maaksi luetaan myös alueet, jotka on rakennettu toimimaan maatalon taluskeskuksena vaikka maataloustuotanto olisi tilapäisesti tai pysyvästi lopetettu ja aluetta ei ole otettu muuhun käyttöön.

F11. Metsämaa

Metsämaa on puun tuottamiseen käytettävää tai käytettävissä olevaa maata, jolla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu suotuisimpien kasvuolojen vallitessa ja ohjekiertoaikaa käytettäessä on vähintään 1,00 m³/ha kuorineen. Metsämaaksi luetaan myös aiemmin muuhun maankäyttöluokkaan kuin metsätalousmaahan kuulunut alue, jolle on metsänviljelyllä aikaansaatua elinkelpoinen taimikko.

Tähän kuuluvat:

Puustoiset metsäalueet, sekä tilapäisesti puuttomat tai vähäpuustoiset alueet (uudistusalat, taimikot, tuhoalueet ja vastaavat), joilla edellä mainittu tuottovaatimus täyttyy ja jotka eivät kuulu muuhun maankäyttöluokkaan. Pinta-alaltaan vähäiset tai tilapäiset raakapuun varastoalueet tms. metsätalouden tukitoimintoalueet luetaan metsämaaksi mikäli niiden potentiaalinen tuotto vastaa määritelmässä mainittua.

Metsälle istutetut tai metsittyneet entiset maatalousmaat sekä ne entiset maatalousmaat, joilla vesottuminen estää niiden luontaisen metsittymisen tai viljellen toteutettavan metsittämisen.

Muut alueet, jotka eivät kuulu muuhun maankäyttöluokkaan ja joissa em. tuottovaatimus täyttyy.

Tähän eivät kuulu:

Metsien ympäröimät tiealueet, metsätiet (kuuluvat luokkaan C11. Tielii-
kennealueet).

Metsäpuiden taimitarhat ja siemenviljelmät (kuuluvat luokkaan E13.
Puutarhaviljelmät).

Lievästi vesottuneet, käytöstä pois jääneet pellot (kuuluvat luokkaan E21.
Käyttämätön maatalousmaa).

F12. Kitumaa

Kitumaa on puun tuottamiseen käytettävää tai käytettävissä olevaa maata, jolla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu suotuisimpien kasvuolojen vallitessa ja ohjekiertoaikaa käytettäessä on 0,10–0,99 m³/ha kuorineen.

Tähän kuuluvat:

Puustoiset metsäalueet, sekä tilapäisesti puuttomat tai vähäpuustoiset alueet (uudistusalat, taimikot, tuhoalueet ja vastaavat), jotka ovat puun tuottamiseen käytettävää tai käytettävissä olevaa maata, joilla edellä mainittu tuottovaatimus täyttyy, mutta ei ylity ja jotka eivät kuulu muuhun maankäyttöluokkaan. Pinta-alaltaan vähäiset, tilapäiset puutavaran varastoalueet tms. metsätalouden tukitoimintoalueet luetaan kitumaaksi mikäli niiden potentiaalinen tuotto vastaa määritelmässä mainittua.

Metsien monikäyttö- ja suojelualueet: virkistys- ja ulkoilualueet, erityyppiset suojelu- ja käyttörajoitusalueet: luonnonsuojelualueet, maanomistajan omalla päätöksellä metsätalouden ulkopuolelle jätetyt alueet jne., joissa em. tuottovaatimus täyttyy.

Kitumaa on heikkotuottoista maata, jonka metsätaloudellinen merkitys on melko vähäinen.

Tähän eivät kuulu:

Metsien ympäröimät tiealueet, metsätiet (kuuluvat luokkaan C11. Tielii-kennealueet).

Metsäpuiden taimitarhat ja siemenviljelmät (kuuluvat luokkaan E13. Puutarhaviljelmät).

F2. Erityismetsät

Erityismetsä on metsätalouskäytössä oleva alue, jonka käytön pääasiallisena tarkoituksena on metsänviljelymateriaalin tuottaminen ja/tai siihen liittyvä tutkimus taikka muu metsätaloutta tukeva tutkimus-, koe- tai havaintotoiminta.

Erityismetsänä pidetään myös metsätalouskäytössä olevaa aluetta, jossa maaston korkeudesta johtuvien luonnonolosuhteiden tai muiden erityisten syiden takia noudatetaan normaalista poikkeavia metsänhoitomenetelmiä, ellei alue kuulu muuhun alueidenkäyttöluokkaan.

Erityismetsiä ovat mm.:

- metsänviljelyksen koeviljelykset ja -näytealat sekä jalostusmetsät
- siemenviljelyalueet
- standardimetsiköt
- geenireservimetsät
- tutkimussopimus- ja havaintometsät
- suojametsä- ja lakialueet pl. niiden hakkuiden ulkopuolelle jätetyt alueet
- arboretumit (puulajipuistot).

Tähän eivät kuulu:

Virkistys- ja ulkoilumetsät (kuuluvat luokkaan A34. Virkistys- ja ulkoilualueet).

Monikäyttömetsät, joiden ensisijainen käyttötapa on metsätalouden harjoittaminen (kuuluvat luokkaan F1. Talousmetsät).

Joulupuuviljelmät (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

Luonnonsuojelulain mukaiset suojellut luontotyypit sekä metsälaissa määritellyt erityisen tärkeät elinympäristöt (kuuluvat luokkaan II. Suojelualueet).

Suojellut metsät (kuuluvat luokkaan II. Suojelualueet).

Suojametsä- ja lakialueiden hakkuiden ulkopuolelle jätetyt alueet (kuuluvat luokkaan II. Suojelualueet).

G1. Jättömaa

Jättömaa on metsätalouden ja muun tuotantotoiminnan ulkopuolelle (toistaiseksi) jätettyä, pääosin luonnontilaista ja rakentamatonta maata, jolla puuston keskimääräinen vuotuinen kasvu suotuisimpien kasvuolojen vallitessa ja ohjekiertoaikaa käytettäessä on alle 0,10 m³/ha kuorineen.

Tähän kuuluvat:

Luontaisesti heikkokasvuiset, rakentamattomat alueet, jotka eivät ole muussa käytössä: avokalliot, avolouhikot, paljakka-alueet, avosuot, umpeenkasvaneet vesialueet, jne.

Ojitetut avosuot kuuluvat jättömaihin ellei niiden puuntuotantokyky vastaa vähintään kitumaata.

Tähän eivät kuulu:

Maisemoidut alueet, esimerkiksi entiset kaatopaikat, joiden tuottokyky vastaa vähintään kitumaata (luokitellaan nykyisen maankäytön mukaan, esimerkiksi luokkaan F11. Metsämaa).

G2. Muu maa

Muu maa on maa-alue, joka ei kuulu aiemmin määriteltyihin maankäyttöluokkiin.

Tähän kuuluvat:

Ei-luonnontilainen maa: alueet, joiden käyttö on pysyvästi lopetettu, joita ei voi käyttää aiempaan käyttötarkoitukseensa, joita ei ole otettu muuhun käyttöön ja joita ei voida pitää metsätalouden maana:

- entiset kaivokset, entiset maa-ainesten ottoalueet, hylätyt rakennetut alueet jne. muu toistaiseksi käyttöä vailla oleva maa
- rakenteilla olevat laajat ja pitkäaikaiset työmaa-alueet esimerkiksi monivuotiset moottoriteiden rakennustyömaat
- saastuneet maa-alueet tms., joita alueella vallitsevien (muiden kuin luonnon-) olosuhteiden takia ei voida käyttää.

Muu aiemmin luokittelematon maankäyttö.

Tähän eivät kuulu:

Maisemoidut alueet, esimerkiksi entiset kaatopaikat, joiden tuottokyky vastaa vähintään kitumaata (luokitellaan nykyisen maankäytön mukaan tai kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat).

H1. Sisävesialueet

Sisävesialue ovat luonnon veden kierron osana oleva, jatkuvasti makean veden peittämiä alue luonnollisine ja keinotekoisine osineen. Sisävesialueena ei pidetä Vesilain (264/1961) 2 §:ssä mainittuja alueita.

Sisävesiin kuuluvat (vesialueena pidettävät) vaka- ja virtavedet (järvet, lammet ja joet) sekä muut erikseen rakennetut tai keinotekoisesti veden pintaa nostamalla syntyneet vesialueet kuten tekoaltaat, kanavat ja vastaat.

Tähän eivät kuulu:

Vähäiset lammikot: pienet kalankasvatusaltaat, eläinten juottopaikat tms., joita ei voi pitää vesialueena (luokitellaan ympäröivän maankäytön mukaan).

Ojat, purot tms., ei-vesialueeksi katsottavat (luokitellaan ympäröivän maankäytön mukaan).

H2. Merialueet

Merialue on Itämeren vesistöalueeseen kuuluva, suolaisen veden tai murtoveden (suolainen/makea vesi) pysyvästi peittämä alue.

Tähän kuuluvat:

Suomen valtakunnan alueeseen aluemerren ulkorajaan asti kuuluva merialue. Jokisuistot luetaan merialueeksi siltä osin kuin suolainen vesi voi niissä sekoittua mereen laskevaan makeaan veteen.

Tähän eivät kuulu:

Merenlahdista padotut makean veden altaat (kuuluvat luokkaan H1. Sisävesialueet).

11. Suojelualueet

Suojelualue on laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, lääninhallituksen tai muun viranomaisen päätöksessä määrätty alue, jolla on suojeltuja luontokohteita.

Suojelualueena pidetään myös vahvistettuihin suojeluohjelmiin tai vastaviiniin sisältyviä alueita, jotka toteutetaan Luonnonsuojelulain perusteella. Suojelualueiksi katsotaan lisäksi eräät muut alueet, jotka on pysyvästi ja kokonaan jätetty hakkuiden ulkopuolelle tai joissa vain varovaiset hakkuut ovat mahdollisia.

Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on Muinaismuistolain (295/1963) nojalla suojeltuja Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta kertovia rakennelmia tai niiden jäännöksiä.

Suojelualue voi olla maa- tai vesialuetta.

Tähän kuuluvat:

Suojelualueita ovat *suojellut luonnonalueet* sekä *rauhoitettut alueet*. Metsien osalta suojelualueeksi luetaan suojelupinta-alaprojektin raportissa ”Metsien suojelupinta-alat” (Suomen ympäristö nro 300) luokkiin 1 (”Tiukasti suojellut metsät”) sekä 2a (”Suojelualueet, joilla varovaiset hakkuut mahdollisia”) luokitettut alueet.

Luokkaan 1 (”Tiukasti suojellut metsät”) kuuluvat lakisääteiset suojelualueet (kansallis- ja luonnonpuistot, suojeluohjelmiin kuuluvat valtion omistamat alueet, valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankitut alueet, yksityismaiden lakisääteiset luonnonsuojelualueet) sekä Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen päätöksillään suojelemat alueet tai niiden osat (mm. aarnialueet). Natura2000 -ohjelmaan kuuluvista luonnonsuojelulain perusteella suojeltavista alueista mukaan luetaan valtion maille sijoittuvat kohteet. Luokkaan sisältyy lisäksi kansallis- ja luonnonpuistojen kehittämishjelmaan kuuluva Koitelaisen alue.

Luokkaan 2a (”Suojelualueet, joilla varovaiset hakkuut mahdollisia”) sisältyvät suojeluohjelmiin kuuluvat muut alueet, joita ei ole vielä hankittu valtiolle, erämaa-alueiden luonnonmukaisesti hoidettavat alueet; kunnan, yhteisön tai yrityksen suojelutarkoituksessa metsätalouskäytön ulkopuolelle pysyvästi jättämät alueet (muut kuin virkistyskäyttöalueet) sekä seutukaavojen suojeluun varatut alueet valtion mailla. Lisäksi luokkaan 2a kuuluvat Metsälaissa määritetyt erityisen tärkeät elinympäristöt ja Luonnonsuojelulain perusteella suojellut luontotyypit sekä hakkuiden ulkopuolelle jätetyt alueet suojametsä- ja lakimetsäalueilla.

Suojelualueita ovat lisäksi Muinaismuistolain nojalla rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset mikäli niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina (ei pistemäiset yksittäiskohteet). Tällaisia ovat esimerkiksi pakanuuden aikaiset hauta- ja kalmistoalueet, muinaiset asuinpaikat, linnat, linnoitukset, vallit ja vallihaudat sekä muut muinaisten rakennusten ja rakennelmien jäännökset ja muut lain nojalla rauhoitetut muinaisjäännösalueet.

Tähän eivät kuulu:

Suojellut yksittäiskohteet esimerkiksi suojeltu puu, kivi, patsas tms. pinta-alaltaan vähäinen alue (luokitellaan ympäröivän maankäytön perusteella).

Rajoitetun metsätalouskäytön alueet (kuuluvat luokkaan A34. Virkistys- ja ulkoilualueet tai F1. Talousmetsät).

Metsähallituksen ojitusrahoitusalueet ja luonnonhoitometsät (kuuluvat luokkaan F. Metsätalouden maat tai G. Muut maat).

12. Erityisalueet

Erityisalue on laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, lääninhallituksen tai muun viranomaisen päätöksessä määrätty alue johon kohdistuu liikkumisrajoituksia tai joka on pysyvästi varattu tiettyä ja erityistä käyttötarkoitusta varten.

Erityisalue voi olla maa- tai vesialuetta.

Tähän kuuluvat:

Erityisalueita ovat ensisijaisesti sotilaskäyttöön tarkoitettut ampuma- tai harjoitusalueet sekä muut suljetut tai liikkumis- ja oleskelurajoitusten alaiset suoja-alueet.

Muita erityisalueita ovat hautausmaat sekä ne muut erityiskäyttöön tarkoitettut alueet, joita ei ole aiemmin määriteltä. Erityisalueena voidaan pitää myös sellaista suojaviheraluetta, kulissimetsää tms. erityisviheraluetta, jota ei voi luokitella metsätalouden maaksi, puistoksi tai vastaavaksi.

Tähän eivät kuulu:

Suojaviheralueet (kuuluvat luokkaan C11. Tielikennealueet tai F2. Eri-tyismetsät).

Suojelualueet, joilla liikkuminen on luvanvaraista, esimerkiksi luonnonpuistot (kuuluvat luokkaan I1. Suojelualueet).

Rajavyöhyke (luokitellaan alueella muuten vallitsevan maankäytön mukaan).

Yksityiset ja aidatut tai muulla tavalla liikkumisrajoitusten alaiset alueet, ”yksityisalueet” (luokitellaan alueella muuten vallitsevan maankäytön mukaan).

1 Syfte och användning

Ett klassificeringssystem för markanvändning för nationellt bruk som har stor spridning, är allmänt godkänt och betjänar så många användares behov som möjligt har saknats i Finland. Kraven på att skapa ett klassificeringssystem och ett material av den här typen har sin grund i nationella och internationella behov. Till de nationella behoven hör bl.a. statistikföring, regionala analyser och planering. Exempel på de internationella behoven är rapporteringsskyldigheter som EU-medlemskapet fört med sig och i allmänhet leverans av markanvändningsuppgifter till internationella organisationer.

Genom att ta i bruk klassificeringen strävar man efter att förenhetliga de definitioner och begrepp som används i statistikföring av markanvändning och att på detta sätt främja jämförbarheten.

Den finländska markanvändningsklassificeringen har en hierarkisk struktur och består av tre nivåer. Huvudklasserna, dvs. den översta hierarkinivån har bildats på samma sätt som i många andra – till exempel internationella – system: bebyggda marker, skogar (övriga marker) och vatten. Som bebyggd mark klassificeras områden där det i allmänhet finns konstruktioner som uppstått genom mänsklig verksamhet och som huvudsakligen används för boende, sysselsättning, trafik eller rekreation. Dessa indelas ytterligare i klasser enligt den verksamhet som bedrivs på området.

Den nya finländska markanvändningsklassificeringen tillämpar inte direkt något internationellt system som redan existerar. Det finns vissa gemensamma drag mellan de internationella klassificeringssystemen och den nya finländska markanvändningsklassificeringen, såsom hierarkin och bildandet av klasserna på nivå 1. Skillnader förekommer också; i Finland var avsikten i första hand att skapa en klassificering som lämpar sig för nationellt bruk, medan avsikten med de internationella system vi undersökt var att en och samma klassificering passar alla.

Den finländska markanvändningsklassificeringen skiljer sig från de internationella klassificeringssystemen speciellt så till vida att klassificeringen av markanvändning, landtäcke och jordmån har hållits i sär. Landtäckets beskrivning beskriver ett område fysiskt, medan användningen är en funktionell beskrivning. I internationella system kombineras nästan alltid klasser som gäller både användning och landtäcke. Då är markanvändningen ofta det dominerande kriteriet och enligt landtäcke klassificeras bara de områden som inte anses ha någon särskild användning och områden där användningen enligt landtäcke är självklar. Problemet med en klassificering där markanvändning och landtäcke kombineras är ofta att ett område med ett

visst landtäckte kan användas på många olika sätt. Likaså kan ett område som är i en viss användning ha landtäckte av flera olika slag. Ett system som täcker alla kombinationer omfattar en väldigt stor mängd klasser. Om antalet klasser hålls på en rimlig nivå leder det å andra sidan till förlust av information.

Det behövs information om vår livsmiljö samt markanvändnings- och landtäckematerial på tre nivåer:

- Lokalt för operativ planering av användning av områden
- Nationellt för markanvändningspolitik och nationell miljövard
- Internationellt för produktion av jämförande analyser och uppföljning av världsomfattande förändringar

Största delen av användningen och användarna har att göra med den offentliga förvaltningen. Potentiella lokala och regionala användare är bl.a. kommuner, landskapsförbund, forskningsinrättningar och högsolor. På nationell nivå finns det betydligt färre användare, med miljöförvaltningen, Skogsforskningsinstitutet, försvarsförvaltningen, Statistikcentralen och Geologiska Forskningscentralen som exempel.

2 *Centrala klassificeringsprinciper och begrepp*

Markområden klassificeras enligt användningen och å andra sidan enligt det som endera av naturen eller som en följd av mänsklig verksamhet finns på markytan. Ett visst område kan höra till bara en markanvändningsklass. Med markanvändning avses att ett område faktiskt används för något visst ändamål, inte t.ex. potentiell eller planerad användning. Användningssättet bestäms av den enda eller den huvudsakliga användning som utesluter all annan användning.

Det område som klassificeras skall ha en areal. Detta innebär att en punkt eller ett område med liten areal inte beaktas eller klassificeras.

Markanvändningsklassen definieras på basis av den primära (huvudsakliga) eller den ekonomiskt viktigaste användningsformen för området ovanför markytan. Konstruktioner och markanvändningsformer under markytan beaktas inte då markanvändningsklassen definieras. Därmed bestämmer ett befolkningsskydd som sprängts in i ett berg inte användningsklassen för området ovanför och en väg eller järnväg som löper i en tunnel är inte ett trafikområde.

Områden under byggnad förs till sin slutliga användningsklass först då byggnadsobjektet är färdigställt och har tagits i bruk. Till dess hör området till sin tidigare markanvändningsklass (t.ex. områden med byggnadslov) eller till klassen "Övriga marker" (t.ex. mångåriga, omfattande vägbyggen).

Områden som tagits ur stadigvarande bruk (t.ex. tomma fabriksområden) förs i regel till sin tidigare markanvändningsklass om inte området tagits i annat bruk. Om området emellertid inte rimligtvis kan användas för sitt tidigare användningsändamål (t.ex. fallfärdiga ödegårdar; före detta täktområden; avstjälningsplatser som lagts ned/formats för att smälta in i landskapet; väggbottnar som tagits ur bruk osv.) och området inte tagits i annat bruk, klassificeras det i regel som "Skogsbruksmarker", förutsatt att markens avkastningsförmåga åtminstone motsvarar kriterierna för tvinmark och området inte behäftas med användningsbegränsning som förhindrar jordbruksanvändning. I annat fall förs området till klassen "Övriga marker", dvs. till områden som inte används.

Tillfällig markanvändning för något annat ändamål ändrar inte den permanenta markanvändningsklassen för ett område. (T.ex. ett temporärt råvirkeslager på en åker är fortfarande åker.) Markanvändningsklassen ändras

inte heller om ett område tillfälligt är ur bruk eller verksamheten stoppas, t.ex. vid produktionsstopp i kraftverk.

Det dominerande användningssättet för en byggnad avser det sätt på vilket största delen av den totala våningsytan i byggnaden används.

Det dominerande användningsändamålet för en byggnad avser den användningsform för vilken största delen av den totala våningsytan i byggnaden är avsedd oberoende av om byggnaden tillfälligt står tom eller helt eller delvis är i annat bruk.

Den omgivande markandvändningen avser den markanvändningsklass där objektet är beläget eller markanvändning i objektets omedelbara närhet. Områden med ringa yta eller betydelse, t.ex. en lada på en åker, klassificeras på basis av omgivande markanvändning, om inte annat särskilt nämnts. Den omgivande markanvändningen är ett hjälpbegrepp, inte en klass i klassificeringen.

3 Huvudklasser

Huvudklasserna i markanvändningsklassificeringen har utmärkts med bokstäver. Huvudklasserna är åtta och de är följande:

- A Bostads- och fritidsområden
- B Områden för affärsverksamhet, förvaltning och industri
- C Områden för stödfunktioner
- D Täktområden
- E Jordbruksmarker
- F Skogsbruksmarker
- G Övriga marker
- H Vattenområden
- I Områden för specialanvändning

4 *SLICES-projektet som utgångspunkt*

4.1 *Bakgrund*

Lantmäteriverket satte i början av 1997 i gång ett projekt med syftet att planera klassificeringssystem och system för insamling av uppgifter om markanvändning och landtäckning som lämpar sig för finländska förhållanden. Målet var ett klassificeringsmaterial som innehåller landsomfattande standardklassificeringar av markanvändning, landtäckning och markgrund, som passar för de flesta användare och som så väl som möjligt kan kombineras med andra tilläggs-element som bildas skilt för sig. Ett ytterligare mål var att klassificeringssystemet i mån av möjlighet tillfredsställer både nationella och internationella behov. Ledningsgruppen för projektet bestod av experter från många olika organisationer².

Behovsutredningen visade bl.a. att det utöver markanvändning och landtäckning behövs information om jordmånen och om begränsningar som gäller markanvändningen samt material från alla håll i landet som producerats med enhetliga metoder. Ytterligare behövs geografiska uppgifter som hjälp vid statistisk analys och uppföljning. Materialet borde ha både vektor- och rasterform.

I samband med projektet ansågs det ändamålsenligt att hålla i sär de klassificeringssystem som beskriver markanvändning, landtäckning och jordmån. Systemet fick namnet SLICES³.

Utgångspunkten för att nå ett ekonomiskt slutresultat var bl.a. att material som redan finns skall utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt. Många olika material med geografiska uppgifter har redan samlats in i Finland och de utgör endera som sådana eller efter bearbetning ett användbart källmaterial för markanvändnings- och landtäckningsklassificeringen. Avsikten har varit att behandla materialen så att produktionen är så automatisk som möjligt. Testanvändningen har visat att en lämplig produktionsenhet är 80 x 80 km².

2 *Jord- och skogsbruksministeriet, miljöministeriet, Skogsforskningsinstitutet, Statistikcentralen, Finlands miljöcentral, Befolkningsregistercentralen, Nylands förbund, Helsingfors stads faktacentral, Lantmäteriverkets centralförvaltning och Satellitbildscentralen*

3 *SLICES= Separated Land Use/Cover Information System*

4.2 Fastställande av markanvändningsklass på basis av staplingsordning

I SLICES-projektet regleras fastställandet av markanvändningsklass genom den s.k. staplingsordningen då

- samma område används för flera olika ändamål (t.ex. om ett område är både åker och område för ellinje) och man i materialet kan/vill ge bara ett huvudsakligt användningssyfte för området eller då
- en viss användningsklass 'ingår' i eller löper 'igenom' en annan (t.ex. sjö på parkområde eller väg på åkerområde).

Staplingsordningen bestäms i första hand enligt områdets betydelse och i andra hand enligt källmaterialens noggrannhet. En klass som ligger lägre än någon annan i staplingsordningen blir 'under' den högre klassen. Det område som hör till den lägre klassen beskrivs med andra ord inte, om samma område redan hör till någon av markanvändningsklasserna högre upp i hierarkin (den hierarkiskt starkare vinner den svagare: området är redan 'reserverat' för en viss användning). Överlappning av det här slaget kan antingen bero på att området faktiskt används för flera ändamål eller på inexaktheter eller inriktningsproblem i källmaterialet. I detta staplings-system kan områden på samma nivå inte vara användningsklasser som ligger över eller under varandra (samma källmaterial) utan följande staplingsordning följs.

Staplingsordning

Markanvändningsklass

Landsvägar

Järnvägar

Enskilda vägar

Åkrar, betesmarker, annan jordbruksmark

Övriga trafikområden

Rekreations- och fritidsområden (golfplaner e.d.)

Källmaterial

Vägdatabas (Vägdatabas/Lantmäteriverket)

PerusCD (Lantmäteriverket)

Vägdatabas (Vägdatabas/Lantmäteriverket)

Åkerdatabas (Lantbruksregistret; Jord- och skogsbruksministeriet, informationstjänstcentralen)

Separat digitering eller PerusCD (Lantmäteriverket)

Separat digitering eller PerusCD (Lantmäteriverket)

Rekreations- och fritidsområden (Parkområden)	Separat digitering eller PerusCD (Lantmäteriverket)
Malmtäckter och andra jordtäckter	Separat digitering eller PerusCD (Lantmäteriverket)
Avstjälningsplatsområden	Separat digitering eller PerusCD (Lantmäteriverket)
Vattenområden: insjövatten och havsområden, artificiella dammar	Finlands miljöcentral (vatten)
Trädesmarker, övergivna åkrar	PerusCD (Lantmäteriverket)
Områden för energiförsörjning, ellinjer	FINGRID/Lantmäteriverket; LMV
Bostadsområden, områden för tjänster, industriområden m.m. bebyggda områden	Byggnads- och lägenhetsregistret (Befolkningsregistercentralen; BRC)
Skogs- och twinmarker och impediment inom skogsbruket	VMI (=Riksskogstaxeringen; Metla)

Förteckningen tolkas t.ex. på följande sätt:

- Korsningsområde där en landsväg, en järnväg och en enskild väg korsar varandra: Användningsklassen för området är **landsväg**.
- Järnväg på industriområde och enskild väg på bostadstomt: Området är **järnvägs- respektive vägområde**, inte industriområde/tomt.

Staplingsordningen bestäms slutligen i enlighet med hurudant material man har tillgång till.

5 Övriga markanvändningsklassificeringar

5.1 Koordinering av statistikföringen av markanvändning

Då uppgifter levereras till internationella organisationer borde uppgiftsinnehållet vara enhetligt för alla länder. I annat fall är det svårt att jämföra uppgifterna med varandra. Skapandet av ett klassificeringssystem påverkas av användningssyftet (bara de uppgifter som behövs samlas in) och den omgivande verkligheten (systemet innehåller inte klasser som antagligen inte förekommer inom användningsområdet). I Finland siktade utvecklandet av den nationella markanvändningsklassificeringen på en så smidig klassificering att internationella informationsbehov och material kan härledas ur den genom separat kalkylering. Bara de uppgifter för vilka detta inte är möjligt samlas in för sig. En del av uppgifterna kan samlas in av olika sektormyndigheter på samma sätt som tidigare.

Avsikten är att främja harmoniseringen av begrepp och definitioner genom olika koordineringsprojekt. Utvecklingen och koordineringen av markanvändningsmaterial av olika slag och klassificeringsmetoderna är emellertid en relativt ny verksamhet i Europa. Finland är till exempel genom EU med i internationella projekt (EEA/CORINE Land Cover; Eurostat Land Use), där man strävar efter att främja utvecklingen av nationella databaser över markanvändning och täckning och göra dem så heltäckande som möjligt och å andra sidan göra dem så jämförbara med varandra som möjligt. CORINE LC är det mest konkreta projektet av dessa.

I början av SLICES-projektet betonades att särskild uppmärksamhet bör fästas vid att harmonisera statistikföringen av markanvändningen med Eurostats statistikföring och med de krav som ställs av databasen CORINE Land Cover, som beskriver markanvändningen i Europa. Av denna anledning omfattade utredningsarbetet undersökning av strukturen i en del internationella klassificeringssystem (CLUSTERS, ECE, Nordisk arealklassifikation, CORINE Land Cover) och tillämpningen av dessa i Finland som sådana eller bearbetade.

5.2 CLUSTERS

CLUSTERS (Classification for Land Use Statistics: Eurostat Remote Sensing Programme) är ett testprojekt som genomförts i samband med Eurostats forskningsprogram "Remote Sensing and Statistics". Projektet hade som uppgift att utveckla en markanvändningsklassificering där både statistiska behov och behov som gäller planering av användning av områden kombineras och tillfredsställs med hjälp fjärrkarteringsteknik.

Man har strävat efter att göra CLUSTERS kompatibelt med andra europeiska klassificeringssystem, bl.a.

- jordbruksmarker: CRONOS (Eurostat, Classification Scheme of Surveys on Agricultural Structures)
- skogar: Eurostats definitioner av skog
- miljö: ECE:s och OECD:s klassificeringar

CLUSTERS-nomenklaturen är hierarkisk och omfattar fyra plan. Klassificeringen innehåller också klasser som inte i första hand beskriver markanvändning utan lantäcke, t.ex. "Bergsbuskage". Klasssystemet är mycket detaljerat med tanke på att det är frågan om ett "Remote Sensing"-system. Klasserna är

- 6 på nivå 1
- 16 på nivå 2
- 35 på nivå 3
- 60 på nivå 4

Det ingår klasser som uppenbarligen inte kan klassificeras med något kartmaterial (t.ex. "Handel och finansiering"; "Tung industri"). Eventuellt är det inte meningen att klassificeringen till alla delar förs ända till hierarkinivå 4.

CLUSTERS innehåller en betydande mängd klasser som inte alls förekommer i Finland eller som är marginella till arealen eller betydelsen. Å andra sidan finns det ganska få klasser i Finland som inte förekommer i CLUSTERS. Klassindelningen är emellertid inte i övrigt den bästa möjliga med tanke på omständigheterna och de nationella behoven i Finland. Klassificeringen är alltför detaljerad speciellt i fråga om jordbruksmarker.

5.3 ECE-markanvändningsklassificeringen

ECE (Economic Commission for Europe) lyder under FN och har en klassificering med namnet "ECE Standard Statistical Classification of Land Use". Klassificeringen har alltså utarbetats speciellt med tanke på statistiska synpunkter. Avsikten var att erbjuda en "grund" där nationella material kan samlas för internationella jämförelser och analyser. Man har strävat efter att beakta följande fyra användningsområden:

- beskrivning av den nuvarande markanvändningen (statistikföring)
- inverkan och behoven av mänsklig verksamhet
- miljövard och ekologi
- möjligheterna att använda områden i framtiden (planering)

I motiveringarna till klassificeringen konstateras att den inte erbjuder speciellt goda möjligheter att följa upp förändringar i användningen och inte heller information om "reservering" av områden för en viss användning, vilket t.ex. skulle göra det möjligt att följa upp och bedöma hur bosättningen sprider sig.

ECE-klassificeringen består på sätt och vis av två plan: den första hierarkiska nivån beskriver enkom landtäcket och nivåerna 2–3 beskriver användning (utom i huvudklass 2, där klassificeringsgrunden är träslag). Den tredje hierarkiska nivån är "optimal"; den är alltså inte nödvändigtvis avsedd för operativ användning. Den minsta figurstorleken i klassificeringen är 0,5 hektar, vilket ändå inte är en förutsättning för att data levereras.

ECE-klassificeringen används som grund bl.a. för OECD:s och FAO:s insamling av uppgifter om markanvändning och miljö.

5.4 Nordisk arealklassifikation

Nordiska statsministermötet föreslog år 1981 för Nordiska utskottet för miljöstatistik att en gemensam Nordiska arealklassifikation bereds som nordiskt samarbete. Klassificeringen planerades 1981–1982 av en samnordisk arbetsgrupp exkl. Island: klassificeringen är en nordisk motsvarighet till ECE-klassificeringen. År 1982 rekommenderade statsministermötet att klassificeringen tas i bruk i nordisk forskning. Klassificeringen är avsedd speciellt för jämförelse av uppgifter om de olika nordiska länderna.

Nordiska arealklassifikation har inte i Finland använts i statistikföringen av markanvändning. Inte heller i de övriga nordiska länderna har klassificeringen blivit etablerad. Användningen av Nordisk arealklassifikation och dess ställning i de övriga nordiska länderna undersöktes inte medan detta

utredningsarbete pågick. Statistikcentralen beredde preliminärt Finlands nationella markanvändningsklassificering utgående från Nordiska arealklassifikation, men arbetet infördes under SLICES-projektet.

5.5 CORINE Land Cover

Också Corine är, liksom de övriga nomenklaturer som nämnt här, ett blandsystem som omfattar markanvändning och landtäckte. Corine-nomenklaturen har tre nivåer. En "nationell Corine" med tilläggsklasserna 4-6 har planerats för att motsvara Sveriges nationella behov.

Corine bildas som ett separat projekt för varje EES-medlemsland utgående från nationella topografikartor i skalan 1:50 000-1:250 000 och satellitbilder (SPOT, Landsat). Flygfotografimaterial används som referensmaterial vid tolkningen av satellitbilder, dvs. som klassificeringsnycklar som gör det möjligt att specificera tolkningen av satellitbilder. Klassificeringen är ganska grov. De minsta områdesenheter är:

- minimifigur 25 hektar
- minimibredd (väg, flod) 100 meter

I den småskaliga naturmiljön i Finland innebär minimifiguren på 25 hektar en betydande generalisering. Materialet är avsett att användas i skalan 1:100 000, vilket gör att minimifiguren är 0,5 x 0,5 km, på karta 0,5 x 0,5 cm. Avsikten är att ändra generaliseringen i den riktningen att topografin inte bevaras. Detta försämrar ytterligare materialets kvalitet.

Beroende på minimifigurens storlek har klasssystemet bildats så att det finns en egen klass för områden med "blandad" användning (på samma sätt som i CLUSTERS). Detta gäller speciellt jordbruksområden och bebyggda marker, där markanvändning kan vara väldigt småskalig. Klasssystemet omfattar totalt:

- 5 klasser på nivå 1
- 15 klasser på nivå 2
- 44 klasser på nivå 3

Av klasserna på nivå tre är 15 sådana som inte alls förekommer i Finland. Dessutom finns det några klasser där man inte i Finland når den ovan nämnda minimifigurstorleken (t.ex. 'fruktträdsodlingar', som har mycket små arealer).

6 *Nomenklatur i den finländska markanvändningsklassificeringen*

A. BOSTADS- OCH FRITIDSOMRÅDEN

- A1. Bostadsområden
 - A11. Flervåningshusområden
 - A12. Småhusområden
- A2. Områden för fritid och turism
 - A21. Områden för fritidsbostäder
 - A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar
- A3. Övriga områden för fritidsfunktioner
 - A31. Områden för nöjes- och underhållningstjänster
 - A32. Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar
 - A33. Parker
 - A34. Rekreations- och strövområden

B. OMRÅDEN FÖR AFFÄRSVERKSAMHET, FÖRVALTNING OCH INDUSTRI

- B1. Områden för affärsverksamhet och förvaltning
 - B11. Områden för affärs- och kontorsbyggnader
 - B12. Områden för allmänna byggnader
- B2. Industri- och lagerområden

C. OMRÅDEN FÖR STÖDFUNKTIONER

- C1. Trafikområden
 - C11. Vägtrafikområden
 - C12. Järnvägsområden och övriga områden för spårbunden trafik
 - C13. Flygtrafik- och luftfartsområden
 - C14. Hamnområden
 - C15. Övriga trafikområden
- C2. Områden för samhällsteknisk försörjning
 - C21. Områden för miljöförsörjning
 - C22. Områden för energiförsörjning
 - C23. Områden för vattenförsörjning
 - C24. Övriga områden för samhällsteknisk försörjning

D. TÄKTOMRÅDEN

- D1. Täktområden
 - D11. Bergtäktsområden
 - D12. Jordtäktsområden

E. JORDBRUKSMARKER

- E1. Jordbruksmark som är i bruk
 - E11. Åkrar
 - E12. Flerårliga vallar och ängar
 - E13. Trädgårdsodlingar
- E2. Övrig jordbruksmark
 - E21. Jordbruksmark som inte är i bruk
 - E22. Bebyggd jordbruksmark

F. SKOGSBRUKSMARKER

- F1. Ekonomiskogar
 - F11. Skogsmark
 - F12. Tvinmark
- F2. Specialskogar

G. ÖVRIGA MARKER

- G1. Impediment
- G2. Övriga marker

H. VATTENOMRÅDEN

- H1. Insjövattenområden
- H2. Havsområden

I. OMRÅDEN FÖR SPECIALANVÄNDNING

- I1. Skyddsområden
- I2. Specialområden

7 *Klassificeringen med definitioner*

A11. Flervåningshusområden

Ett flervåningsbostadshus är en byggnad med minst 2 våningar, där det dominerande användningssättet eller -syftet är bostadsbruk. Huset omfattar flera lägenheter som inte i allmänhet har egen gårdsplan eller separat ingång utifrån.

Ett flervåningshusområde är ett område med ett eller flera flervåningsbostadshus med underliggande markområde samt de gårdsområden som omedelbart betjänar användningen av byggnaderna, såsom trädgårds-, lek-, parkerings- och lagerområden med byggnader.

Till klassen hör:

Som flervåningshusområde betraktas flervåningshus som är byggda för bostadsbruk med omgivande gårdsområden. Lägenheterna i flervåningsbostadshus har inte egen gårdsplan (eventuellt med undantag av lägenheterna i markplan) och inte egen ingång utifrån på det sättet som till exempel i rad- och kedjehus.

A12. Småhusområden

På ett småhusområde finns ett eller flera fristående småhus, radhus eller kopplade småhus. Området omfattar markområdena under byggnaderna samt de gårdsområden som omedelbart betjänar användningen av byggnaderna, såsom trädgårdsområde för husbehov, lek-, trafik-, parkerings- och lagerområden med byggnader.

Ett fristående småhus har i allmänhet 1–2 våningar och högst 3 våningar. Det dominerande användningssättet eller -syftet är bostadsbruk och huset omfattar i allmänhet en lägenhet. Ett fristående småhus har egen gårdsplan.

Ett radhus har i allmänhet 1–2 våningar och högst 3 våningar. Det dominerande användningssättet eller -syftet är bostadsbruk och huset omfattar två (parhus) eller flera lägenheter som alla har egen gårdsplan och ingång utifrån.

Sammankopplade småhus är fristående byggnader som i allmänhet har 1–2 våningar och högst 3 våningar. Det dominerande användningssättet eller -syftet är bostadsbruk. Byggnaderna är sammankopplade till en byggnadshelhet. Varje småhus har egen gårdsplan och lägenheterna har egen ingång utifrån.

Också tomtområden för enskilda småhus räknas som småhusområden t.ex. på glesbygdsområde.

Till klassen hör inte:

Fritidsbostadshus och koloniträdgårdsstugor e.d. områden som betjänar fritidsboende (de hör till klassen A21. Områden för fritidsbostäder).

Bostadsområden i gårdsbruksenhets driftscentrum (de hör till klassen E22. Bebyggd jordbruksmark).

Övriga trädgårdsområden än sådana som betjänar husbehov såsom affärs-trädgårdar e.d. (de hör till klassen E13. Trädgårdsodlingar).

A21. Områden för fritidsbostäder

Med fritidsbyggnad avses en byggnad som är permanent uppförd på platsen och som är avsedd för fritidsboende eller fritidsvistelse.

Ett område för fritidsbostäder omfattar en eller flera fritidsbostäder med underliggande markområden samt de gårdsområden som omedelbart betjänar byggnaderna, såsom trädgård för husbehov, lek-, trafik-, parkerings- och lagerområden med byggnader.

Till klassen hör:

Enskilda fritidsbostäder som är i fritidsbostadsbruk samt de omgivande hjälpområdena. Både ägar- och hyresstugor. Områden för fritidsbostäder i anslutning till campingområden och koloniträdgårdar räknas emellertid till områden för fritid och turism.

Som fritidsbostäder betraktas också byggnader som uppförts för fritidsbostadsbruk, men som är i permanent bostadsbruk. Till områden för fritidsbostäder förs också strandbastur och jaktstugor som är fast uppförda på platsen och motsvarande byggnader med tomter som betjänar fritidsvistelse, även om de inte är avsedda för egentligt boende.

Till klassen hör inte:

Småhus i förorter och glesbygder, som används för tillfälligt boende, t.ex. egnahemshus som huvudsakligen står tomma (de hör till klassen A12. Småhusområden).

Koloniträdgårds- och campingområden (de hör till klassen A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar).

Semesterboende av hotelltyp, t.ex. hotell (de hör till klassen B11. Områden för affärs- och kontorsbyggnader).

Tillfälliga eller flyttbara byggnader, t.ex. baracker, stugor på medar, klassificeras enligt den omgivande markanvändningen.

A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar

Områden för turist- och fritidsanläggningar används för tillfälligt boende i husvagnar, tält och motsvarande som är förknippat med turism samt övriga områden som betjänar turism och fritidsanvändning och som inte kan betraktas som områden för nöjes- och underhållningstjänster eller områden för idrotts- och rekreationsanläggningar.

Till klassen hör:

Områden för turist- och fritidsanläggningar är bl.a. camping- och husvagnsområden samt koloniträdgårdar och områden med odlingslotter.

Camping- och husvagnsområden är områden som enkom byggs för tillfälligt boende i tält och/eller husvagn/husbil. Det kan finnas semesterstugor som hyrs ut på området. Till camping- och husvagnsområden räknas också övriga områden som omedelbart betjänar området, såsom parkerings-, underhålls- och lagerområden med byggnader. Till camping- och husvagnsområden förs ytterligare motsvarande områden i anslutning till annan markanvändning (t.ex. husvagnsområden i anslutning till områden för idrotts- och rekreationsanläggningar eller områden för nöjes- och underhållningstjänster).

En koloniträdgård är en liten trädgård i en tätort eller i tätortens influensområde, där lotterna har definierats så att de bildar en helhet. Ett koloniträdgårdsområde är indelat i odlingslotter på 250–500 m² som hyrs ut. Det är tillåtet att bygga en stuga i enlighet med typritningar på odlingslotten, men stugan får inte användas för permanent boende.

Ett område för odlingslotter är ett odlingsområde, som i allmänhet ägs av kommunen och som vanligen är indelat i odlingslotter på ungefär 100 m². Lotterna hyrs ut till personer som idkar lottodling. Det är inte tillåtet att bygga på en odlingslott.

A31. Områden för nöjes- och underhållningstjänster

Områden för nöjes- och underhållningstjänster är avsedda för fritidsvistelse och byggda enkom för det ändamålet och det finns inga byggnader på områdena som är avsedda för inkvartering.

Till klassen hör:

Områden som är byggda enkom för att erbjuda nöjes- och underhållningstjänster:

- nöjesparker, djurgårdar, husdjursparker, camping- och fritidscenter, dansbanor, sommarteatrar osv.

Till klassen hör inte:

Idrottsområden (de hör till klassen A32. Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar).

Badhotell e.d. som erbjuder inkvartering (de hör till klassen B11. Områden för affärs- och kontorsbyggnader).

A32. Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar

Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar är avsedda för idrott och hobbyer och enkom byggda för det ändamålet. Det finns inte i allmänhet några byggnader som är avsedda för inkvartering på områdena.

Till klassen hör:

Områden som är byggda enkom för att erbjuda idrotts- och rekreations-tjänster:

- friluftsbad, badstränder och simhallar, idrottsplaner och -hallar, motorsportsområden, specialidrottsanläggningar, sportskyttebanor, djursportsområden (travbanor e.d.), slalomcentrer, golfbanor osv.

Till klassen hör inte:

Idrotts- och lekområden e.d. i anslutning till annan markanvändning:

- skolors idrottsplaner klassificeras enligt den omgivande markanvändningen
- lekplatser i parkområden osv. (de hör till klassen övrig markanvändning på området i fråga).

Områden för sportflygning, sportflygfält (de hör till klassen C13. Flygtrafik- och luftfartsområden).

Friluft- och strövområden (de hör till klassen A34. Rekreations- och strövområden).

A33. Parker

En park är ett grönområde som är parkmässigt byggt och där marken och växtligheten är parkmässigt skötta. Området är avsett för allmän rekreation och allmänt fritidsbruk. Som park betraktas också dammar och andra små vattenområden inom området samt andra områden som omedelbart betjänar användningen av parkområdet, såsom lekparker, gångvägar och motsvarande.

Parker är i allmänhet grönområden som är belägna i eller i närheten av tätorter och sköts som parker och/eller är byggda enkom som parker. Parker innehåller ofta blom- och prydnadsväxtplanteringar och andra planteringar och gräsmattorna sköts regelbundet. Också botaniska trädgårdar med växthus räknas till parker.

Till klassen hör inte:

Privata herrgårdsparker och motsvarande (de hör till klassen A12. Småhusområden (tomtmark)).

Skyddsgrönområden och andra särskilda grönområden (de hör till klassen F2. Specialskogar).

Arboretum, dvs. träslagsparker (de hör till klassen F2. Specialskogar).

A34. Rekreations- och strövområden

Rekreations- och strövområden är områden där det dominerande användningssyftet är att erbjuda miljö för rekreations- och motionshobbyer på eget initiativ.

Rekreations- och strövområden är naturområden som inte sköts som parker. Det kan finnas byggda stigar, spånbanor, vindskydd (tältkåtor), ställen för uppgörande av eld e.d. lätta konstruktioner som främjar användningen av området. Rekreations- och strövområden kan omfattas av begränsad skogsbruksanvändning, men det primära användningssyftet är rekreation och friluftsliv.

Som rekreations- och strövområden räknas bl.a.

- Forststyrelsens och kommuners rekreationsskogar
- Statens friluftsområden
- Närrekreations-, frilufts- och strövområden i tätorter med undantag av områden som sköts som parker

Till klassen hör inte:

Områden som kan betraktas som områden för idrotts- och rekreationsanläggningar: idrottsplaner och motsvarande som enkom byggts för ändamålet (de hör till klassen A32. Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar).

Tält- och campingområden, badstränder (de hör till klassen A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar).

Skogsområden med mångbruk där det primära användningssyftet är att bedriva skogsbruk (de hör till klassen F1. Ekonomiskogar).

B11. Områden för affärs- och kontorsbyggnader

Ett område för affärs- och kontorsbyggnader är ett bebyggt område där det dominerande användnings sättet eller -syftet är kontorsbruk eller att bedriva affärsverksamhet eller tjänstenäring. Som områden för affärs- och kontorsbyggnader betraktas byggnader med underliggande markområden samt gårdsområden som omedelbart betjänar användningen av byggnaderna, såsom parkeringsområden med byggnader.

Som områden för affärsbyggnader betraktas bl.a. områden där man bedriver parti- och detaljhandel, hotell- och restaurangverksamhet, transport, datakommunikation, finansiering eller uthyrning. Affärsbyggnader innehåller i allmänhet utrymmen för kundbetjäning.

Som områden för kontorsbyggnader räknas bl.a. bolagens huvudkontor och motsvarande byggnader som främst har kontorsutrymmen.

Till klassen hör inte:

Semesterstugsbyar e.d. även om de erbjuder inkvarteringstjänster (de hör till klassen A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar).

Områden som erbjuder underhållningstjänster: nöjesparker e.d. (de hör till klassen A31. Områden för nöjes- och underhållningstjänster).

Sevärdheter med anknytande tjänsteverksamhet, t.ex. Olofsborg (de hör till klassen B12. Områden för allmänna byggnader).

B12. Områden för allmänna byggnader

Områden för allmänna byggnader är bebyggda områden, där det dominerande användningssättet eller -syftet är att erbjuda offentliga tjänster.

Som områden för allmänna byggnader betraktas områden där man erbjuder bl.a. hälsovårds-, åldringsvårds- och barnavårdstjänster eller där man bedriver kultur-, undervisnings-, utbildnings- och forskningsverksamhet eller religiös verksamhet (kyrkor, sjukhus, fängelser, daghem, skolor, museer e.d.). Också funktioner som är förknippade med försvars-, brand- och räddningsväsendet samt allmän ordning och utrikesförvaltning betraktas som områden för allmänna byggnader.

B2. Industri- och lagerområden

Industri- och lagerområden är områden med industrilokaler, såsom fabriker eller industrihallar med anknytande lagerområden och hjälplokaler, där man bedriver eller kan bedriva industriell verksamhet. Som industriell verksamhet betraktas verksamhet i huvudgrupp D i NACE-näringsgrensindelningen.

Som industri- och lagerområden betraktas också separata lagerområden som används som lagringsplats för råmaterial som används inom industrin eller för halvfabrikat och slutprodukter e.d som produceras inom industrin.

Som industriell verksamhet betraktas tillverkning eller framställning av bl.a. livsmedel, textilier, trä- och pappersprodukter, bränslen, kemikalier, gummi- och plastprodukter, metallprodukter, icke-metalliska mineralprodukter, maskiner och fordon, eltekniska och optiska apparater och komponenter, grafiska produkter samt data-, bild- och ljudinspelningar.

Till industriell verksamhet räknas inte produktion av råvaror, t.ex. brytning eller utvinning av malm och mineraler (förädling av malm och mineraler räknas däremot med).

Som lagerområden betraktas också lagring av berg- och jordämne på något annat ställe än i samband med täktområdet.

Till klassen hör inte:

Lagerområden för grus, stenämne, utvinningsavfall eller motsvarande i täktområdets omedelbara närhet (de hör till klassen D1. Täktområden).

Lagring av utvinningsavfall e.d. utanför gruvområdet, höglägnings- och utfyllnadsområden (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen eller i klass G2. Övriga marker).

Lagerområden som är förknippade med annan verksamhet än industri:

- lagerområden i anslutning till avfallshantering (avstjälningsplatser, nedskrotningsanläggningar)
(de hör till klassen C21. Områden för miljöförsörjning)
- lagerområden i anslutning till vattenförsörjning (slambassänger vid vattenreningsverk, vattentorn)
(de hör till klassen C23. Områden för vattenförsörjning)
- lagerområden inom jordbruket
(de hör till klassen E22. Bebyggd jordbruksmark)

- magasinering av vatten för vattentäkt eller produktion av vattenkraft e.d.
(de hör till klassen H. Vattenområden).

Lagerområden i vattendrag, t.ex. lagring av stockflottar i sjöar (de hör till klassen H. Vattenområden).

C11. Vägtrafikområden

Vägtrafikområden är allmänna vägar, gator och planvägar samt enskilda vägar med anknytande områden.

Till **allmänna** vägar räknas huvudvägar och andra allmänna vägar. Huvudvägar är viktiga vägområden som ägs av staten och underhålls med statsmedel och som bildar det riksomfattande huvudvägsnät som är avsett för motorfordonstrafik. Som huvudvägar räknas *riksvägar* och *stamvägar* med anknytande områden. Riksvägar förbinder landskap och övriga centra med varandra och utgör de viktigaste rutterna för utrikestrafiken. Stamvägar förbinder stadscentra med varandra och kompletterar riksvägsnätet. Till övriga allmänna vägar räknas *regionala vägar* och *förbindelsevägar* med anknytande områden. Regionala vägar förbinder kommuncentra och andra tätorter än stadstätorter med varandra samt sammankopplar de viktigaste övriga objekt som åstadkommer trafik och allmänna gränsövergångsställen med vägnätet på högre nivå. Förbindelsevägar är andra allmänna vägar än riksvägar, stamvägar och regionala vägar.

Gator och planvägar är trafikområden som byggts och underhålls av kommuner och är belägna på detaljplaneområden i tätorter. Också torg, öppna platser e.d. anknytande områden i gatunätet i tätorter förs till denna klass.

Enskilda vägar är andra vägar som är avsedda för fordonstrafik än sådana allmänna gator eller gatu- och planvägsområden som underhålls av staten och kommuner.

Till vägområden räknas förutom de egentliga körbanorna och övriga trafikbanorna (såsom trottoarer och cykelvägar) också anknytande områden, konstruktioner och utrustning som varaktigt behövs för underhåll och användning av vägen. Det kan vara frågan om vägrenar, ramper, plåtår, diken, mitt-, mellan- och gränssfiler, frisksområden och reservlandningsplatser; belysningsanordningar, räckan, trummor, viltstängslen, färjor med färjfasten samt olika typer av biltrafikställen såsom rast-, vänd-, last-, mötes- och uppehållsplatser. Också varaktiga vägkonstruktioner i stil med broar räknas till vägområden.

Till klassen hör inte:

Skyddsgrönområden för trafik utanför trafikområdet (de hör till klassen I2. Specialområden eller F. Skogsbruksmarker).

Isvägar e.d. tillfälliga vattenöverskridande trafikleder (de hör till klassen H. Vattenområden).

Vägar under byggnad (klassificeras enligt den tidigare markanvändningen eller i klass G2. Övriga marker).

Lasthantering och upplagringar i anslutning till trafikering, vägtrafikterminaler e.d. (de hör till klassen C15. Övriga trafikområden).

C12. Järnvägsområden och övriga områden för spårbunden trafik

Järnvägar är rälsförsedda trafikleder med sidospår och anknytande områden som används för person- och/eller godstrafik.

Till klassen hör:

- Järnvägar ovan jord för person- och/eller godstrafik och metrobanor med sidospår
- bangårdar med lasthanteringsområden och godsterminaler
- järnvägs- och metrostationer.

Järnvägar på industriområden eller övriga banor som bara används för godstrafik räknas till järnvägsområden om de är anslutna till det allmänna bannätet eller annars har stor betydelse. Museijärnvägar och banområden som tagits ur bruk räknas till järnvägsområden om de är i trafikdugligt skick.

Som järnvägsområden betraktas förutom de egentliga banområdena också renområden vid banan, ramper, diken och frisiktsområden samt olika typer av trafikställen, såsom stations-, last- och parkeringsställen. Också varaktiga järnvägskonstruktioner, såsom järnvägsbroar, lokhallar e.d. räknas till järnvägsområden.

Till klassen hör inte:

Områden för spårbunden trafik som används av spårvagnar, spårvagnshallar (de hör till klassen C11. Vägtrafikområden).

Separata och små banor i skogsområden som används för virkestransporter (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Separata och små banområden på nöjespark-, rekreations-, skjutbane- och gruvområden o.d. privata områden (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

C13. Flygtrafik- och luftfartsområden

Flygtrafik- och luftfartsområden är varaktiga start-/landnings- och serviceområden som används av trafik-, militär- och småplan samt helikoptrar och motsvarande flygfarkoster.

Som flygtrafikområden betraktas förutom de egentliga rullbanorna också övriga flygtrafikområden, såsom flygplats-, lasthanterings-/flygterminal-, hangarområden och övriga serviceområden.

Till klassen hör:

Flygfält med rullbane-, service- och lasthanterings-/godsterminalområden. Flygplatser med anknytande hjälpområden. Till ett flygfältsområde räknas hela det inhägnade flygfältet med gräsplaner och rullbanor. Också småplans- och sportflygfält.

Till klassen hör inte:

Flygfält, flygtrafik- och luftfartsområden under byggnad (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen eller i klass G2. Övriga marker).

Skyddsområden e.d. vid flygfält (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Reservlandningsplatser för flygplan (de hör till klassen C11. Vägtrafikområden).

Övriga tillfälliga landningsplatser, t.ex. små skogsgödslingsfält e.d. (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen eller i övriga trafikområden).

Landningsplatser för helikoptrar t.ex. på byggnaders tak (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

C14. Hamnområden

Hamnområden är varaktiga landstignings- och serviceområden som används av passagerar-, frakt- eller militärfartyg i insjö-, kanal- eller havstrafik.

Till klassen hör:

Passagerartrafik-, godstrafik-, militär- och industrihamnar med service- och godshanterings/godsterminalområden. I olje- och kolhamnar räknas lagerområden till hamnområden. Detsamma gäller container- och lasthanteringsområden o.d. i godshamnar.

Som hamnområden betraktas förutom de egentliga kajområdena också anknävtande passagerar-, godshanterings-/hamnterminal-, parkerings-, tull- och serviceområden.

Till klassen hör inte:

Vattnen i hamnområden med undantag av slutna bassänger e.d. (de hör till klassen H. Vattenområden).

Fritidsbåtshamnar (de hör till klassen A32. Områden för idrotts- och rekreationsanläggningar).

Varvsområden med bassänger (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden).

C15 Övriga trafikområden

Övriga trafikområden som inte klassificerats ovan.

Till klassen hör:

- Vägtrafikterminaler (för gods- och persontrafik), servicestationer, s.k. kallstationer, separata parkeringsområden, parkeringsbyggnader, testbanor (om de inte kan betraktas som idrotts- och fritidsområden) osv.

Till klassen hör inte:

Separata och slutna områden som är avsedda för varaktig eller långvarig lagring av fordon: speditorsföretags fordonsfält e.d. (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden).

Torg e.d. öppna områden som i första hand är avsedda för annat än parkering (de hör till klassen C11. Vägtrafikområden).

C21. Områden för miljöförsörjning

Områden för miljöförsörjning är platser för varaktig lagring och/eller fortsatt behandling av kommunalt avfall eller industriavfall.

Till klassen hör:

Avstjälningsområden på markytan som upprätthålls av samhället eller industrin. Som områden för miljöförsörjning betraktas också anläggningar för fortsatt behandling av avfall och skrot, nedskrotningsanläggningar, återvinningscentraler, avfallsbränningsanläggningar, problemavfallsanläggningar osv.

Också permanenta snöavstjälningsplatser (dock inte på vattenområde) räknas till områden för miljöförsörjning, om de inte kan föras till någon annan markanvändningstyp.

Till klassen hör inte:

Vattenområden som används eller har använts för sänkning av avfall (de hör till klassen H. Vattenområden).

Underjordiska avfallslagrings eller -återvinningsplatser (hör inte till de områden som klassificeras).

Mellanlager i anslutning till täktområde för överskottsmaterial som uppstår vid utvinning av mineraler (de hör till klassen D. Täktområden).

Avstjälningsplatser som formats för att smälta in i landskapet och höglägningsområden (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen eller i klass F. Skogsbruksmarker eller G2. Övriga marker).

C22. Område för energiförsörjning

Det dominerande användningssättet för områden för energiförsörjning är produktion eller överföring av energi.

Till klassen hör:

Kraftverksområden: vatten-, kol-, gas-, torv-, olje-, träenergi-, solenergi-, vind- och kärnkraftverk samt övriga anläggningar som producerar el- eller värmeenergi för allmänt bruk. Som områden för energiförsörjning betraktas också hjälpområden i anslutning till energiproduktion, såsom bränsleförråd i anslutning till kraftverk. Konstgjorda bassänger vid vattenkraftverk räknas emellertid inte till magasin vid vattenkraftverk.

Energidistributionsnät: ellinjeområden med transformatorstationer, gas-, olje- och varmvattenledningar med pumpstationer och övriga perifera konstruktioner (t.ex. anodfält osv.).

Till klassen hör inte:

Separata energilagerområden, t.ex. olje- och kolterminaler i hamnar (de hör till klassen C14. Hamnområden).

Konstgjorda bassänger i anslutning till produktion av vattenkraft e.d. vattenmagasin (de hör till klassen H. Vattenområden).

Interna kraftverk på industriområden (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden).

C23. Områden för vattenförsörjning

På områden för vattenförsörjning är det dominerande användningssättet produktion, överföring och distribution av bruksvatten. Som områden för vattenförsörjning betraktas också områden där användningsändamålet är överföring och rening av avloppsvatten.

Till klassen hör:

Vattenpumpanläggningar och -reningsverk med slambassänger o.d. hjälpområden. Vattentorn och andra separat uppförda slutna vattenmagasin.

Överföringsnät för rent vatten och avloppsvatten med pumpstationer och andra perifera konstruktioner.

Till klassen hör inte:

Stora vattenmagasin: t.ex. sjöområden för vattentäkt (de hör till klassen H. Vattenområden).

Konstgjorda bassänger som byggts för att vara permanenta vattenmagasin (de hör till klassen H. Vattenområden).

Varmvattenledningar (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Avloppsbassänger i anslutning till industrianläggningar (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden).

Avloppsbassänger i anslutning till gruvdrift (de hör till klassen D11. Bergtäktsområden).

Avloppsbassänger i anslutning till jordbruk (de hör till klassen E22. Bebyggd jordbruksmark).

C24. Övriga områden för samhällsteknisk försörjning

Övriga områden för samhällsteknisk försörjning är områden med annan teknisk utrustning än sådan som är förknippad med miljöförsörjning, energiförsörjning eller vattenförsörjning.

Till klassen hör:

Separata och i allmänhet obemannade områden som betjänar datakommunikation eller observation: fyrar, master, satellitantenner osv. Teknisk utrustning och stationer som betjänar forskning: väderstationer, observatorier osv.

D11. Bergtäktsområden

Bergtäktsområden är gruvor och bergstensbrott.

En gruva är ett område där s.k. gruvmineraler utvinns ur jordmånen eller berggrunden genom grävning, brytning, vaskning eller på något annat sätt och transporteras någon annanstans eller förädlas på platsen för kommersiella syften. Till gruvmineraler räknas metaller och mineraler som nämns i 2 § gruvlagen (503/1965).

Områden för bergstensbrott är områden där stenkross, sprängsten, blockstensämne eller sidosten bryts ur berggrunden för transport någon annanstans eller för förädling på platsen för kommersiella syften.

Gruv- och dagbrottsområden där gruvmineraler utvinns. Områden som används för lösgörande av andra mineraler än bergmineraler ur berggrunden: brytning av byggnadssten, krosssten, prydnadssten osv. I allmänhet brytningsområden för malm och stenmaterial som används inom industrin. Lagerområden av varaktig karaktär i anslutning till brytningsområdet som är avsedda för det brutna materialet och brytningsavfall e.d. som uppstår som biprodukt av gruvverksamheten.

Till klassen hör inte:

Områden som är avsedda för förädling av stenmaterial

- t.ex. skärning och slipning av byggsten e.d.
- förbehandling av stenmaterial, t.ex. krossning, betraktas dock inte som förädling (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden).

Gruvinmutningar e.d. reserverade områden
(klassificeras enligt den nuvarande markanvändningen).

Områden för brytning av bergstensmaterial för husbehov e.d. brytning i liten skala
(klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Lagring av brytningsavfall utanför gruvområden, höglägnings- och fyllnadsområden
(klassificeras enligt den omgivande markanvändningen eller i klassen G2. Övriga marker).

Brytning av bergstensmaterial i anslutning till byggnadsarbeten: stora byggarbetsplatser
(klassificeras enligt den tidigare markanvändningen eller i klassen G2. Övriga marker).

D12. Jordtäktsområden

Jordtäktsområden är torvproduktionsområden, grus- och sandtäktsområden samt övriga jordtäktsområden.

Torvproduktionsområden är områden som används för kommersiell upptagning och produktion av bit- och frästorv och s.k. miljötorv (växt-, absorptionstorv o.d. yttorv).

Grus- och sandtäktsområden är områden som används för utvinning av grus, gruskross eller sand för transport någon annanstans eller för förädling på platsen för kommersiella syften.

Övriga jordtäktsområden är områden som används för utvinning av lera, morän eller organiska jordarter (mylla, slam) för transport någon annanstans eller för förädling på platsen för kommersiella syften.

Andra torvproduktionsområden, grus- och sandgropar samt ler- och mylltäktsområden med hjälpområden än sådana som är avsedda för användning för husbehov. Lagerområden av tillfällig och varaktig karaktär i anslutning till täktområdet som är avsedda för det utvunna materialet och eventuellt grävningsavfall.

Till klassen hör inte:

Områden som är avsedda för vidareförädling av jordämne (de hör till klassen B2. Industri- och lagerområden). Gödsling, kompostering och säckläggning av torv o.d. behandling på produktionsplatsen betraktas inte som torvförädling.

Jordämnestäkt för husbehov (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker eller G1. Impediment).

Områden som reserverats för jordämnestäkt (klassificeras enligt den nuvarande markanvändningen).

Jordämnestäkt i anslutning till byggarbeten, t.ex. vägbyggen (klassificeras enligt den tidigare markanvändningen eller i klassen G2. Övriga marker).

E11. Åkrar

En åker är ett område där man under normala förhållanden odlar åker- eller trädgårdsväxter genom kontinuerlig sådd eller plantering. Som åker betraktas också kortvariga, högst 5 år gamla trädesåkrar och vallar som omfattas av växtföljdsplan.

En trädesåker är ett område som får vila i allmänhet över en skördeperiod för att marken skall förbättras. En trädesåker kan vara i öppen träda eller grönträda eller trädesmark med naturlig växtlighet.

Till klassen hör:

Områden som är i permanent odlingsbruk och tillfälligt icke-odlade områden som omfattas av växtföljdsplan. Med trädgårdsväxter avses här rotfrukter och andra frilandsgrönsaker, melon, jordgubbe och åkerbär.

Som åker betraktas back-, lagg-, kant- och tegdiken, åkerkanter, skydds-zoner o.d. hjälpområden. Som åker betraktas också små eller tillfälliga byggnader och konstruktioner på åkermark, såsom skyddstak om de inte kan betraktas som övrig bebyggd jordbruksmark.

Som tillfälligt icke-odlad åker klassificeras bl.a.:

- icke-odlade åkrar som omfattas av trädessystem och där trädan varar högst 5 år
- tillfälliga trafikleder som löper över åkerområde om de inte särskilt byggts och ytbehandlats som vägar (tillfälliga, smala ägovägar)
- tillfälliga konstruktioner och lagerområden på åker (tillfälliga lagerområden för virke, gödselmedel e.d.).

Till klassen hör inte:

Odlingsområden som inte kan betraktas som bedrivande av lantbruksnäring:

- Koloniträdgårdsodlingar e.d. (de hör till klassen A22. Områden för turist- och fritidsanläggningar)

Växtodling i växthus (de hör till klassen E13. Trädgårdsodlingar).

Odlingar på tomtområden, trädgårdsmarker (de hör till klassen A. Bostads- och fritidsområden).

E12. Fleråriga vallar och ängar

Till fleråriga vall- och ängsmarker förs mer än 5 år gamla eller varaktiga vallar, naturängar, naturbetesmarker och beteshagar som kontinuerligt används som jordbruksmark.

Till klassen hör:

Områden som används som betesmark eller där ängsgräs eller annat gräs skördas till foder för djur:

- vallar som inte förnyats under de senaste 5 åren
- naturängar, -betesmarker och beteshagar som används för jordbruksproduktion.

En naturbetesmark är ett inhägnat område utan träd eller med ringa trädbestånd, som har anlagts genom röjning av icke-odlad mark och som varaktigt används som betesmark för djur. En naturäng är ett trädfritt område eller ett område med ringa trädbestånd, som har anlagts genom röjning av icke-odlad mark och där gräs kontinuerligt samlas in till foder för djur. En beteshage är ett inhägnat område som av naturen är trädfritt eller har ringa trädbestånd och som varaktigt används som betesmark för djur.

Ett område med ringa trädbestånd eller ett trädfritt område är ett område där förnyelsekostnaderna överskrider rotpriset för trädbeståndet.

Till vall- och ängsmark räknas också små byggnader och trafikleder, ägovägar e.d. anknyttande områden på markerna.

Till klassen hör inte:

Skogsbetesmarker, d.v.s. betesmarker med rikligt trädbestånd (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

Skötsel av ängsmarker som inte kan betraktas som bedrivande av lantbruksnäring:

- områden som sköts som naturängar (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

E13. Trädgårdsodlingar

Trädgårdsodlingar är fruktträds- och bärodlingar samt plantskolor och täckta odlingar.

Frukt- och bärodlingar är frilandsområden där det odlas skördegivande fleråriga odlingsväxter med trästam. Vinbärs-, hallon- och havtornsodlingar och andra fleråriga bärodlingar på friland.

Plantskolor är områden där det

- i kommersiellt syfte odlas plantor på friland för trädgårdsväxter, fruktträd, bärväxter, prydnadsträd och -buskar, plantor eller frö för perenna växter eller skogsträdsplantor
- eller
- i kommersiellt syfte odlas plantor under tak (i växthus eller motsvarande permanenta byggnader med dagsljus) för trädgårdsväxter, fruktträd, bärväxter, prydnadsträd och -buskar, perenner eller skogsträd eller produceras frö för dessa.

Täckta odlingar är områden där man i växthus eller motsvarande permanenta byggnader med dagsljus producerar rotfrukter eller andra grönsaker, bär eller blommor och andra prydnadsväxter i kommersiellt syfte.

Till klassen hör inte:

Odling för husbehov:

- Trädgårdar med fruktträd, bärbuskar, växthus e.d. på tomtområden (de hör till klassen A. Bostads- och fritidsområden).

Jordgubbsodling på friland (de hör till klassen E11. Åkrar).

Svampodlingsanläggningar samt annan odling inomhus än växthusodling, t.ex. i före detta ladugårdar (de hör till klassen E22. Bebyggd jordbruksmark).

Fröodling av skogsträd (de hör till klassen F2. Specialskogar).

Frösamlings-, genreservs- och plusträdsdungar, testodlingar, andra specialskogar (de hör till klassen F2. Specialskogar).

Plantskolor för husbehov i skogen e.d. (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

Produktion av energiträd såsom energivide (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

Julgransodlingar (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

E21. Jordbruksmark som inte är i bruk

Jordbruksmark som inte är i bruk är mark som omfattas av långvarigt trädesavtal eller sådan mark som tidigare varit i jordbruksanvändning och vars användning för jordbruksproduktion upphört helt utan att området tagits i annat bruk (jordbruksmark som tagits ur bruk).

Områden i långvarig träda är marker som omfattas av trädssystem och som varit eller kommer att vara utanför växtföljdsplanen i minst 5 år. Användningen av området för jordbruksproduktion har upphört tills vidare och området har inte tagits i annat bruk och det har inte blivit skog- eller slybevuxet.

Till jordbruksmark som inte är i bruk räknas:

- åkrar som utgått ur växtföljdsplanen för gott och som inte hör till trädssystemet, som inte har beskogats, som inte har blivit skog- eller slybevuxna på naturlig väg och som inte tagits i annat bruk
- naturängar och -betesmarker samt beteshagar som tagits ur bruk för gott som betesmark eller annan jordbruksmark och som inte beskogats, som inte blivit skog- eller slybevuxna på naturlig väg och som inte tagits i annat bruk
- områden som t.ex. på grund av att de är våta har lämnats utanför odlingsverksamheten för gott.

Åker, naturäng, -betesmark och beteshage som lämnats utanför växtföljdsplanen för gott förs till en annan markanvändningsklass (än E21.) om:

- området är bebyggt eller har tagits i annat bruk
- området har planterats eller såtts för skog eller har blivit skogbevuxet
- området har blivit slybevuxet

Att marken blir skogbevuxen avser att utvecklingsduglig plantskog uppstår på naturlig väg på området. Att marken blir slybevuxen avser att det uppstår lövträdsbestånd som är av ringa värde och inte är utvecklingsdugligt och som förhindrar att utvecklingsduglig skog uppstår på naturlig väg eller genom odling utan röjningsåtgärder.

Till klassen hör inte:

Sly- eller skogbevuxna före detta åkrar (de hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

E22. Bebyggd jordbruksmark

Som bebyggd jordbruksmark betraktas gårdsbruksenheters driftscentrum och övrig bebyggd jordbruksmark.

Gårdsbruksenheters driftscentrum är bebyggda områden, där bostads-, ekonomi- och produktionsbyggnader eller annan bebyggd jordbruksmark utgör en fast enhet.

Övrig bebyggd jordbruksmark är bl.a. områden med byggnader som är avsedda att vara produktionsutrymmen inom jordbruket, lagerbyggnader eller -områden eller byggnader som annars har byggts och avsetts enkom för jordbruksanvändning:

- ladugårdar, svinhus, pälsgårdar och andra djurskydd
- tröskhus, spannmåls- och hötorkar och motsvarande
- maskinhallar, ved-/flismagasin och andra lagerbyggnader
- växtproduktion i andra byggnader än växthus (t.ex. svampodlingsanläggningar)

Också uppfödning av kräftor, sniglar och musslor samt svampodling e.d. i täckta inomhusutrymmen (andra än konstgjorda bassänger eller naturliga vatten) förs till klassen bebyggd jordbruksmark.

Områden som är byggda för att fungera som gårdsbruksenheters driftscentrum, även om jordbruksproduktionen lagts ned tillfälligt eller för gott om området inte tagits i annat bruk.

F11. Skogsmark

Skogsmark är mark som används eller kan användas för virkesproduktion. Trädbeståndets årliga medeltillväxt under de gynnsammaste tillväxtförhållanden och med den omloppstid som rekommenderas för skogstypen i fråga är minst 1,00 m³/ha/år med bark. Som skogsmark betraktas också områden som tidigare hört till någon annan markanvändningsklass än skogsbruksmark, om där genom skogsodling åstadkommit en livsduglig plantskog.

Till klassen hör:

Skogsområden med trädbestånd samt områden som tillfälligt är trädfria eller glest trädbevuxna (förnyelseytor, plantskogar, ödelagda områden och motsvarande). En förutsättning är att det ovannämnda avkastningskravet uppfylls och att området inte hör till någon annan markanvändningsklass. Till ytan små eller tillfälliga lagerområden för råvirke e.d. stödfunktionsområden inom skogsbruket räknas till skogsmark om den potentiella avkastningen motsvarar den som nämns i definitionen.

Tidigare jordbruksmarker där skog planterats eller som blivit skogbevuxna samt tidigare jordbruksmarker som blivit slybevuxna, vilket förhindrar att de blir skogbevuxna på naturlig väg eller genom odling.

Övriga områden som inte hör till någon annan markanvändningsklass och där det ovannämnda avkastningskravet uppfylls.

Till klassen hör inte:

Vägområden som omgärdas av skog, skogsvägar (hör till klassen C11. Vägtrafikområden).

Plantskolor för skogsträd och fröodlingar (hör till klassen E13. Trädgårdsodlingar).

Lindrigt slybevuxna åkrar som tagits ur bruk (hör till klassen E21. Jordbruksmark som inte är i bruk).

F12. Tvinmark

Tvinmark är mark som används eller kan användas för virkesproduktion. Trädbeståndets årliga medeltillväxt under de gynnsammaste tillväxtförhållandena och med den omloppstid som rekommenderas för skogstypen i fråga är minst 0,10–0,99 m³/ha/år med bark.

Beskrivning:

Skogsområden med trädbestånd samt områden som tillfälligt är trädfria eller glest trädbevuxna (förnyelseytor, plantskogar, ödelagda områden och motsvarande), som används eller kan användas för produktion. En förutsättning är att det ovannämnda avkastningskravet uppfylls, men inte överskrids och att området inte hör till någon annan markanvändningsklass. Till ytan små eller tillfälliga lagerområden för råvirke e.d. stödfunktionsområden inom skogsbruket räknas till tvinmark om den potentiella avkastningen motsvarar den som nämns i definitionen.

Mångbruks- och skyddsområden i skogar: rekreations- och strövområden, olika typer av skyddsområden och områden där användningen begränsats: naturskyddsområden, områden som med markägarens eget beslut lämnats utanför skogsbruket osv., där det ovannämnda avkastningskravet uppfylls.

Tvinmark är mark med låg avkastning och rätt liten skogsekonomisk betydelse.

Till klassen hör inte:

Vägområden som omgärdas av skogar, skogsvägar (hör till klassen C11. Vägtrafikområden).

Plantskolor för skogsträd och fröodling (hör till klassen E13. Trädgårdsodlingar).

F2. Specialskogar

En specialskog är ett område i skogsbruk, där det huvudsakliga användningssyftet är att producera skogsodlingsmaterial och/eller forskning i anslutning till detta eller annan forskning, test- eller observationsverksamhet som stöder skogsbruket.

Som specialskog betraktas också ett område med skogsbruk där naturomständigheter som har sin orsak i terränghöjden eller där andra särskilda skäl gör att man tillämpar skogsvårdsmetoder som avviker från det normala. En förutsättning är att området inte hör till någon annan markanvändningsklass.

Specialskogar är bl.a.

- försöksodlingar och provytor samt förädlingskogor
- fröodlingsområden
- standardskogsdungar
- genreservskogar
- forskningsavtals- och observationsskogor
- skyddskogsområden och bergskrön exkl. de områden som lämnats ovanför avverkningsområdena
- arboretum (träslagsparker).

Till klassen hör inte:

Rekreations- och strövområdesskogor (hör till klassen A34. Rekreations- och strövområden).

Mångbruksskogor där det primära användningssyftet är skogsbruk (hör till klassen F1. Ekonomiskogor).

Julgransodlingar (hör till klassen F. Skogsbruksmarker).

Naturtyper som skyddats enligt naturvårdslagen och speciellt viktiga livsmiljöer, som definieras i skogslagen (hör till klassen I1. Skyddsområden).

Skyddade skogor (hör till klassen I1. Skyddsområden).

Områden i skyddsskogor och bergskrön som lämnats utanför avverkningsområdena (hör till klassen I1. Skyddsområden).

G1. Impediment

Impediment är mark som (tills vidare) lämnats utanför skogsbruket och annan produktionsverksamhet och som huvudsakligen är i naturligt tillstånd och obebyggd. Under de gynnsammaste tillväxtförhållandena och med den omloppstid som rekommenderas för skogstypen i fråga är den årliga medeltillväxten minst 0,10 m³/ha/år med bark.

Till klassen hör:

Obebyggda områden som inte är i annan användning och där växtligheten av naturen är klen: berg i dagen, dagbrott, kalfjällsområden, öppna kärr, igenvuxna vattenområden o.d.

Dikade öppna kärr förs till impediment om träдавkastningskapaciteten inte åtminstone motsvarar tvinmarkens.

Till klassen hör inte:

Områden som formats för att smälta in i landskapet, t.ex. före detta avstjälpningsplatser med en avkastningsförmåga som åtminstone motsvarar tvinmark (klassificeras enligt den nuvarande markanvändningen, t.ex. F11. Skogsmarker).

G2. Övriga marker

Övriga marker är markområden, som inte hör till någon av de ovan definierade markanvändningsklasserna.

Till klassen hör:

Mark som inte är i naturligt tillstånd: områden vars användning upphört för gott och som inte kan användas för det tidigare användningsändamålet, som inte har tagits i annat bruk och som inte kan betraktas som skogsbruksmark:

- före detta gruvor, före detta täktområden, övergivna bebyggda områden o.d. mark som tills vidare saknar användning
- omfattande och långvariga byggarbetsplatsområden, t.ex. fleråriga motorvägsbyggen
- förorenade markområden e.d. som inte kan användas på grund av de rådande andra än naturliga omständigheterna på området.

Annan markanvändning som inte klassificerats ovan.

Till klassen hör inte:

Områden som formats för att smälta in i landskapet, t.ex. före detta avstjälplningsplaster där avkastningsförmågan åtminstone motsvarar tvinmark (klassificeras enligt den nuvarande markanvändningen eller hör till F. Skogsbruksmarker).

H1. *Insjövattnsområden*

Insjövattnsområden är områden som är en del av vattenkretsloppet i naturen. De är kontinuerligt sötvattentäckta områden, som består av naturliga och konstgjorda delar. Områden som nämns i 2 § vattenlagen (264/1961) betraktas inte som insjövattnsområden.

Till insjövattnsområden förs stillastående och rinnande vatten som betraktas som vattenområden (sjöar, dammar och floder) samt övriga byggda vattenområden eller vattenområden som uppkommit på konstgjord väg genom att vattenytan höjts. Exempel på sådana är konstgjorda bassänger, kanaler och motsvarande.

Till klassen hör inte:

Små dammar: små fiskodlingsdammar, dricksplatser för djur e.d. som inte kan betraktas som vattenområden (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Diken, bäckar e.d. som inte kan betraktas som vattenområden (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

H2. Havsområden

Ett havsområde är ett område som hör till Östersjöns vattensystem och som kontinuerligt täcks av saltvatten eller bräckt vatten (salt/sött vatten).

Till klassen hör:

Ett havsområde som hör till Finlands nationella territorium ända till territorialhavets borte gräns. Deltaområden räknas till havsområden till den del salt vatten där kan blandas med det sötvatten som rinner ut i havet.

Till klassen hör inte:

Sötvattendammar som dämts upp ur havsvikar (hör till klassen H1. Insjövattnområden).

11. Skyddsområden

Ett skyddsområde är ett område där det enligt lag, förordning eller statsråds-, ministerie- eller länsstyrelsebeslut eller annan myndighets beslut finns skyddade naturobjekt.

Som skyddsområden betraktas också områden som ingår i stadfästa skyddsprogram eller motsvarande och som förverkligas på grundval av naturvårdslagen. Till skyddsområden förs ytterligare vissa andra områden som för gott och i sin helhet har lämnats utanför avverkning eller där bara försiktig avverkning är möjlig.

Som skyddsområden betraktas också områden där det finns konstruktioner eller rester av konstruktioner som berättar om den tidigare bosättningen i Finland och om Finlands historia och som är skyddade med stöd av lagen om fornminnen (295/1963).

Skyddsområden kan vara mark- eller vattenområden.

Till klassen hör:

Skyddsområden är *skyddade naturområden* och *fredade områden*. Till skyddsområden bland skogar räknas de områden som i skyddsarealprojektets rapport om skyddad skogsareal ("Metsien suojelupinta-alat", som ingår i serien Finlands miljö, nr 300) förts till klasserna 1 "Strikt skyddade skogar" och 2a "Skyddsområden där försiktig avverkning kan göras".

Till klass 1 "Strikt skyddade skogar" hör lagstadgade skyddsområden (national- och naturparker, statsägda områden som omfattas av skyddsprogram, områden som staten anskaffat för naturskyddsändamål, lagstadgade naturskyddsområden på privata marker) samt områden eller delar av områden som skyddats med beslut av Forststyrelsen och Skogsforskningsinstitutet (bl.a. urskogsområden). Av de områden inom Natura 2000-programmet som skyddas enligt naturvårdslagen beaktas bara de områden som ligger på statens marker. Till klassen förs dessutom Koitelainenområdet, som hör till programmet för utveckling av national- och naturparker.

Till klass 2 "Skyddsområden där försiktig avverkning kan göras" hör övriga områden som omfattas av skyddsprogram, men som staten inte ännu anskaffat, ödemarksområden som skall skötas naturenligt; områden som kommun, sammanslutning eller företag i skyddssyfte lämnat utanför skogsökonomianvändning för gott (andra än områden i rekreationsbruk) samt områden på statens mark som i regionplan reserverats för skydd. Till klass 2 hör ytterligare särskilt viktiga livsmiljöer som definieras i skogslagen och naturtyper som skyddats på grundval av naturvårdslagen samt områden i skyddsskogsområden och på bergstoppar som lämnats utanför avverkning.

Skyddsområden är ytterligare fasta fornlämningar som fredats med stöd av lagen om fornminnen förutsatt att de kan betraktas som områden (inte punktlika enskilda objekt). Fasta fornlämningar av det här slaget är t.ex. grav- och gravfältsområden från hedningatiden, forntida boplatser, slott, befästningar, vallar och vallgravar samt övriga lämningar av forntida byggnader och konstruktioner och övriga fornlämningsområden som fredats med stöd av lag.

Till klassen hör inte:

Enstaka skyddade objekt, t.ex. skyddade träd, stenar, statyer e.d. områden med liten yta (klassificeras enligt den omgivande markanvändningen).

Områden där skogsbruksanvändningen är begränsad (hör till klassen A34. Rekreations- och strövområden eller F1. Ekonomiskogar).

Forststyrelsens dikningsfredade områden (hör till klassen F. Skogsbruksmarker eller G. Övriga marker).

12. Specialområden

Ett specialområde är ett område som i lag, förordning eller statsråds-, ministerie- eller länsstyrelsebeslut eller annan myndighets beslut har behäftats med trafikbegränsningar eller som för gott har reserverats för något visst och särskilt användningsändamål.

Specialområden kan vara mark- eller vattenområden.

Till klassen hör:

Till specialområden hör skytte- och övningsområden som i första hand är avsedda för militärt bruk samt övriga slutna områden eller skyddsområden med trafik- eller vistelsebegränsningar.

Övriga specialområden är begravningsplatser och andra områden som är avsedda för specialanvändning och som inte definierats tidigare. Till specialområden kan också föras sådana skyddsgronområden, kulisskogor e.d. specialgronområden, som inte kan klassificeras som skogsbruksmarker, parker eller motsvarande.

Till klassen hör inte:

Skyddsgronområden (hör till klassen C11. Vägtrafikområden eller F2. Specialskogar).

Skyddsområden där man får färdas bara med tillstånd, t.ex. naturparker (hör till klassen I1. Skyddsområden).

Gränsszon (klassificeras enligt den övriga markanvändningen på området).

Privata områden, som är inhägnade eller på något annat sätt behäftas med trafikbegränsningar, "privatområden" (klassificeras enligt den övriga markanvändningen på området).

English summary

The structure of the Finnish Land Use Classification is hierarchical and contains three levels. The main categories, or the top hierarchy level, were formed similarly as many other, e.g. international systems: built-up land, forests (other land) and water areas. Sites classified as built-up land are generally constructions created as a result of human activity and are mainly used for living, working, movement or recreation. They are further divided into categories by the nature of the activity in the area concerned.

The main categories of the land use classification are indicated with letters. There are eight main categories and they are as follows:

- A Residential and leisure areas
- B Business, administrative and industrial areas
- C Supporting activity areas
- D Rock and soil extraction areas
- E Agricultural land
- F Forestry land
- G Other land
- H Water areas
- I Special use areas

In the Finnish classification, land use is differentiated from the classifications of land cover and soil, whereas in international classifications categories concerning both land use and land cover are generally always combined. In that case, land use is often the determining criterion and only such areas are classified by land cover that are considered to be without any special use or whose use according to land cover is self-evident.

With the help of the Finnish classification we can avoid the problem involved in the Combined Land Use/Land Cover classification (LU/LC) where a site with a specific land cover may have several uses or an area in a specific use may have several different types of land cover.

Statistics Finland aims in future to develop Finland's land use statistics and investment in land use more extensively and obtain statistical data on land use at least by main category. Statistics Finland is interested in land use especially as concerns semi-urban areas. The materials are important for the development of environmental accounting and land use. The combination

of data with other Statistics Finland's materials, especially with the national accounts and other such economic statistics offers new viewpoints and development prospects for the material. Finland's land use data are regularly reported to the joint environment statistics inquiry of the OECD and Eurostat.

The majority of use and users in Finland are from the public administration. Municipalities, regional councils, research institutes and universities are potential local and regional users. On the national level users include the environmental administration, the Finnish Forest Research Institute, the defence administration, Statistics Finland and the Geological Survey of Finland.

Concepts and classification principles

A specific area can belong to only one land use category. The use of an area refers to its actual use for some purpose, not to its potential or planned use, for example. The mode of use is determined by the only or the principal use of the site or such use that excludes all other modes of use. Only the real situation on the surface of land is classified, that is, a bomb shelter built inside a rock does not determine the use category of the area 'above' it. A road or rail road inside a tunnel is thus not a traffic area.

The site to be classified must have a surface area. Therefore, a point-form site or a site with a small area is not taken into account or classified.

The land use category is determined by the primary (principal use) or the economically most significant mode of land use over the surface of land. Constructions and land use modes situated underneath the surface of land are not considered when determining the land use category.

Areas under construction are not recorded into their final use category until the site is completed and taken into use. Until then, the site belongs to its former land use category (e.g. building permit areas) or to the category "Other land" (e.g. long-term, large roadwork land).

Areas no longer in permanent use (e.g. vacant industrial areas) are mainly classified under their former land use category unless the area has been taken into some other use. If the area cannot reasonably be used for its former purpose (e.g. derelict abandoned farms, closed down mines, discontinued/landscaped dumping grounds, disused road bases, etc.), and the area has not been taken into any other use, it is classified under "Agricultural land", provided that the production capacity of the terrain of the area corresponds at least to the criteria set on forest land of low productiv-

ity, and no use restriction on agricultural use is placed on the area; otherwise it is grouped into the category “Other land”, or areas without use.

Temporary use of an area for some other purpose does not change the permanent land use category of an area, such as a temporary raw wood stock on a field is still a field. Temporary disuse or stoppage of activities does not either change the land use category (e.g. a production stoppage at a power plant).

Prevalent use of a building refers to the mode of use to which the major part of the total floor area of the building is put.

Prevalent purpose of use of a building refers to the mode of use for which the major part of the total floor area of the building is intended, regardless of whether the building is temporarily vacant or in some other use (completely or partly).

Surrounding land use refers to the type of land use in the area in which the site is located or the land use in the immediate vicinity of the site. Areas considered minor in their land area or significance, for example a barn situated in a field, are classified under surrounding land use unless specifically otherwise stated. Surrounding land use is an auxiliary concept, not a classification category.

Stacking order of sites. The stacking order regulates the determination of the land use category when

- the same area is used for several purposes (e.g. an area is both a field and an electric line area) and only one, principal use can/will be described for this area,
- or
- a specific use category is ‘inside’ another or runs ‘through’ it (e.g. a lake in a park area or a road in a field area).

The category lower in the stacking order is ‘underneath’ the upper category, that is, the lower category is not described if the same area already belongs to some of the upper hierarchy use categories (a stronger hierarchy overrules a weaker one; the site has already been ‘reserved’ for a specific use).

Land use classification

A. RESIDENTIAL AND LEISURE AREAS

- A1. Residential areas
 - A11. Areas with blocks of flats
 - A12. Small house areas
- A2. Holiday and tourist areas
 - A21. Holiday home areas
 - A22. Tourist service and holiday areas
- A3. Other leisure activity areas
 - A31. Amusement and entertainment service areas
 - A32. Sports and recreation service areas
 - A33. Parks
 - A34. Recreation and outdoor areas

B. BUSINESS, ADMINISTRATIVE AND INDUSTRIAL AREAS

- B1. Business and administrative areas
 - B11. Business and office building areas
 - B12. Public building areas
- B2. Industrial and storage areas

C. SUPPORTING ACTIVITY AREAS

- C1. Traffic areas
 - C11. Road traffic areas
 - C12. Railway and other rail traffic areas
 - C13. Air traffic and aviation areas
 - C14. Port areas
 - C15. Other traffic areas
- C2. Infrastructure maintenance areas
 - C21. Environmental management areas
 - C22. Energy supply areas
 - C23. Water supply areas
 - C24. Other infrastructure maintenance areas

D. ROCK AND SOIL EXTRACTION AREAS

- D1. Rock and soil extraction areas
 - D11. Rock extraction areas
 - D12. Soil extraction areas

E. AGRICULTURAL LAND

- E1. Used agricultural land
 - E11. Fields
 - E12. Permanent grassland and pastures
 - E13. Horticultural cultivation
- E2. Other agricultural land
 - E21. Unused agricultural land
 - E22. Agricultural built-up land

F. FORESTRY LAND

- F1. Commercial forests
 - F11. Forest land
 - F12. Forest land of low productivity
- F2. Special forests

G. OTHER LAND

- G1. Wasteland
- G2. Other land

H. WATER AREAS

- H1. Inland water areas
- H2. Sea areas

I. SPECIAL USE AREAS

- I1. Protected areas
- I2. Special areas

Kuvailulehti

Julkaisija
Tilastokeskus

Julkaisun päivämäärä
31.5.2000

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)

Riitta Poukka
Leo Koltola
Kristiina Andreasson

Julkaisun laji
Käsikirja

Toimeksiantaja

Toimielimen asettamispvm

Julkaisun nimi

Maankäyttöluokitus – *Markanvändningsklassificering* – Land Use Classification

Julkaisun osat

Tiivistelmä

Suomalaisen maankäyttöluokituksen käyttöönotolla pyritään yhdenmukaistamaan maankäytön tilastoinnissa käytettyjä määritelmiä ja käsitteitä ja siten edistämään erityyppisten aineistojen vertailukelpoisuutta. Luokitus on laadittu kansainvälisten maankäyttöluokitusten jja Maanmittauslaitoksen käynnistämän ns. SLICES-hankkeen pohjalta.

Suomalaisen maankäytön luokitusstandardin johtavana luokituskriteerinä on maankäyttö taloudellisen toiminnan näkökulmasta. Muita kriteerejä ovat alueen peitteisyys tai maaperä.

Avainsanat (asiasanat)

Maankäyttöluokitus, luokitus, standardi, käyttötarkoitus

Muut tiedot

Sarjan nimi ja numero		ISSN	ISBN
Käsikirjoja 40		0355-2063	951-727-764-4
Kokonaissivumäärä	Kieli	Hinta	Luottamuksellisuus
115	suomi, ruotsi, englanti	160 mk	
Jakaja Tilastokeskus Työpajakatu 13, Helsinki 00022 TILASTOKESKUS		Kustantaja Tilastokeskus	

TILASTOKESKUS
STATISTIKCENTRALEN
STATISTICS FINLAND

KÄSIKIRJOJA
HANDBÖCKER
HANDBOOKS

Nro 1	Koulutusluokitus 1997 Liite 1, ISCED 1997 SUOMALAINEN SOVELTAMISOPAS Koulutusluokituksen ja Unescon kansainvälisen koulutusluokituksen ISCED 1997:n välinen koodiavain Liite 2, OPETUSHALLINNON KOULUTUSALA- JA -ASTELUOKITUS Koulutusluokituksen ja opetushallinnon koulutusala-, opintoala- ja koulutusasteluokituksen välinen koodiavain Liite 3, KOULUTUSKODIMUUTOKSET 1998 Liite 3, KOULUTUSKODIMUUTOKSET 1999	11. uusittu laitos	1999 2000
Nr 1	<i>Utbildningsklassificering 1997</i>	7:e reviderade upplagan	1999
Nro 4	Toimialaluokitus 1995 Liite 1, HAKEMISTO Liite 2, MUUNNOSAVAIN TOIMIALALUOKITUS 1988:STA Liite 3, TIIVISTELMÄ <i>Näringsgrensindelningen 1995</i> <i>Bilaga 3, SAMMANDRAG</i> Standard Industrial Classification 1995 Annex 3, SUMMARY	2. tarkistettu painos 3. tarkistettu painos 3. tarkistettu painos 2. korjattu painos	1999 1996 1995 1996
Nro 5	Sektoriluokitus 2000 <i>Sektorindelningen 2000</i> Classification of Sectors 2000 Institutionaalinen sektoriluokitus 1996 <i>Den institutionella sektorindelningen 1996</i> Classification of institutional sectors 1996		2000 1995
Nro 6	Rahoitusvaadeluokitus 1996 Classification of financial assets and liabilities 1996		1995
Nro 10	Yhteisöjen tehtäväluokitukset Julkisyhteisöjen ja voittoa tavoittele- mattomien yhteisöjen tehtäväluokitukset <i>Uppgiftsklassificeringar för sammanslutningar</i> <i>Uppgiftsklassificeringar för offentliga</i> <i>sammanslutningar och icke vinstsyftande sammanslutningar</i> Classifications of the functions of revised edition government and non-profit institutions serving households	uusittu laitos förnyad upplaga revised edition	1986

Nro 11	Pääasiallisen toiminnan luokitus Pääasiallisen toimeentulolähteen luokitus <i>Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig verksamhet</i> <i>Klassificering av befolkningen efter huvudsaklig inkomstkälla</i> Classification of the Population by Type of Activity Classification of the Population by Main Source of Livelihood		1980
Nro 12	Alueluokitukset Valtiot ja maat 2000 <i>Regionala indelningar</i> <i>Stater och länder 2000</i> Regional Classifications Countries 2000		2000
Nro 14	Ammattiluokitus 1997 Liite 1, HAKEMISTO Liite 2, AMMATTILUOKITUSTEN 1987 JA 1997 VÄLISET MUUNNOSAVAIMET Liite 3, TIIVISTELMÄ <i>Yrkesklassificeringen 1997</i> <i>Bilaga 3, SAMMANDRAG</i> Classification of Occupations 1997 Annex 3, SUMMARY	1. tarkistettu laitos	1997 1999 1999 1998
Nro 16	Rakennusluokitus 1994 <i>Byggnadsklassificering 1994</i> Classification of Buildings 1994		1994
Nro 17	Sosioekonomisen aseman luokitus 1989 Classification of Socio-economic Groups	uusittu laitos revised edition	1989
Nr 17	Sosioekonomisk indelning 1989	förnyad upplaga	1990
Nro 18	Demografiset ja sosiaaliset perusluokitukset Ikä, sukupuoli, siviilisäätö, kieli, kansalaisuus, uskontokunta <i>Demografiska och sociala grundklassificeringar</i> <i>Ålder, kön, civilstånd, språk, nationalitet, trossamfund</i> Demographic and Social Basic Classifications Age, Sex, Marital Status, Language, Nationality, Religion		1983
Nro 20	Suomen ympäristötiedostot		1996
Nro 21	Aineellisten varojen luokitukset Kiinteä pääoma, varastovarot, muut aineelliset varat <i>Klassificeringar av materiella tillgångar</i> <i>Fast kapital, lagerkapital, övriga materiella tillgångar</i> Classifications of Tangible Assets Fixed Capital, Inventories, Other Tangible Assets		1985
Nro 22	Ikäluokitukset Ohjeita ikäluokituksen käytöstä <i>Åldersklassificeringar</i> Riktlinjer för användning av åldersklassificeringar		1986
Nro 27	Rikosnimikkeistö <i>Brottsnomenklatur</i> Crime nomenclature		1999

Nro 28	Kunnat ja kuntapohjaiset aluejaot 2000 <i>Kommuner och kommunbaserade indelningar 2000</i> Municipalities and Regional Divisions Based on Municipalities 2000	2000
Nro 30	Toimi oikein tilastoalalla Tilastokeskuksen ammattieettinen opas	1992
Nro 31	Tuottajahintaindeksit 1990=100 Indeksien käyttäjän käsikirja Producer Price Indices 1990=100 Handbook for Indices Users	1993
Nro 32	Maanrakennuskustannusindeksi 1990:100 Käyttäjän käsikirja	1993
Nro 33	Ansiotasoindeksi 1995=100 Käyttäjän käsikirja The Index of Wage and Salary Earnings 1995=100 Handbook for Users	1999
Nro 33	Ansiotasoindeksi 1990=100 Käyttäjän käsikirja The Index of Wage and Salary Earnings 1990=100 Handbook for Users	1994
Nro 34	Tuoteluokitus	1995
Nro 35	Väestölaskenta 1995 Käsikirja	1996
Nro 36	Siviiliasian nimikkeistö <i>Nomenklatur för civilmål</i> Nomenclature of civil cases	1996
Nro 37	Jäteluokitusopas	1997
Nro 37b	Guide to Waste Classification	1999
Nro 38	Vuoden 1950 väestölaskennan otosaineiston käsikirja	1997
Nro 39	Kuluttajahintaindeksi 1995=100 Käyttäjän käsikirja <i>Consumer Price Index 1995=100</i> Handbook for Users	1998
Nro 40	Maankäyttöluokitus <i>Markanvändningsklassificering</i> Land Use Classification	2000

Suomalaisen maankäyttöluokituksen käyttöönotolla pyritään yhdenmukaistamaan maankäytön tilastoinnissa käytettyjä määritelmiä ja käsitteitä ja siten edistämään erityyppisten aineistojen vertailukelpoisuutta. Luokitus on laadittu kansainvälisten maankäyttöluokitusten ja Maanmittauslaitoksen käynnistämän ns. SLICES-hankkeen pohjalta.

Suomalaisen maankäytön luokitusstandardin johtavana luokituskriteerinä on maankäyttö taloudellisen toiminnan näkökulmasta. Muita kriteerejä ovat alueen peitteisyys tai maaperä.

Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 4V
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Statistikcentralen, försäljningstjänsten
PB 4V
00022 STATISTIKCENTRALEN
tfn (09) 1734 2011
fax (09) 1734 2500
myynti.tilastokeskus@stat.fi
www.stat.fi

Statistics Finland, Sales Services
P.O.Box 4V
FIN-00022 STATISTICS FINLAND
Tel. +358-9-1734 2011
Fax +358-9-1734 2500
myynti.tilastokeskus@stat.fi
www.stat.fi

ISSN 0355-2063
= Käsikirjoja
ISBN 951-727-764-4
Tuotenro 9295
AFO